

březen - září
2020

Sociologický průzkum

Průzkum veřejného mínění o
názorech obyvatel Kraje Vysočina na kriminalitu,
prevenci kriminality a kyberkriminalitu

Mgr. Daniel Hanzl, sociolog

Zadavatel:

Vysočina

kraj se sídlem: Žižkova 57, Jihlava
zastoupený: MUDr. Jiřím Běhounkem, hejtmanem kraje
k podpisu smlouvy pověřen: MUDr. Jiří Běhounek, hejtman
IČO: 70890749
Bankovní spojení: Volksbank CZ, a.s.,
Č.Ú.: 4200187955/6800
Tel.: 564 602 111
E-mail: posta@kr-vysocina.cz
Internetové stránky: www.kr-vysocina.cz

Vyhotovitel:

Mgr. Daniel Hanzl, sociolog

se sídlem: Rohozná 212, 588 44 Rohozná
k podpisu smlouvy pověřen: Mgr. Daniel Hanzl
IČO: 72352531
Bankovní spojení: Česká spořitelna, a.s.
Č.Ú.: 0903294193/0800
Tel.: 605 504 843
E-mail: danhanzl@centrum.cz

OBSAH

1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O PRŮZKUMU	4
2 METODOLOGIE PRŮZKUMU	5
3 POPIS SOUBORU RESPONDENTŮ	6
4 POCIT BEZPEČÍ A OBAVA Z KRIMINALITY	7
5 ZDROJE TRESTNÉ ČINNOSTI A KRIMINÁLNÍ POTENCIÁL SOCIÁLNÍCH SKUPIN	14
6 POROVNÁNÍ KRIMINALITY SE STAVEM PŘED 5 LETY	17
7 MÍRA INFORMOVANOSTI A ZKUŠENOST S KRIMINALITOU	21
8 OPATŘENÍ PROTI KRIMINALITĚ	24
9 PREVENTIVNÍ ČINNOST OBCÍ A MOŽNOSTI DOBROVOLNICTVÍ	29
10 HODNOCENÍ INSTITUCÍ ELIMINUJÍCÍCH KRIMINALITU	34
11 PROBLEMATIKA TZV. ŠMEJDŮ	37
12 PERCEPCE ELEKTRONICKÉ KRIMINALITY (KYBERKRIMINALITA)	41
PŘÍLOHY	48

1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O PRŮZKUMU

Název průzkumu	Průzkum veřejného mínění o názorech obyvatel Kraje Vysočina na kriminalitu, prevenci kriminality a kyberkriminalitu.
Sledované znaky	Věk, pohlaví, vzdělání, okres místa trvalého bydliště, velikost obce místa trvalého bydliště
Povaha výzkumu	Kvantitativní
Metoda sběru dat	CAWI – Computer Assisted Web Interviewing
Období sběru dat	Červen - srpen 2020
Zpracování dat	Program SPSS, MS Office – Word, Excel
Předání závěrečné zprávy	30. 9. 2020
Prezentace závěrečné zprávy	30. 9. 2020

2 METODOLOGIE PRŮZKUMU

Mgr. Daniel Hanzl předkládá závěrečnou zprávu sociologického průzkumu, který se zabýval „průzkumem veřejného mínění o názorech obyvatel Kraje Vysočina na kriminalitu, prevenci kriminality a kyberkriminalitu“. Průzkum byl realizován na vzorku 814 respondentů, avšak z důvodu použité techniky sběru dat byl celkový počet zapojených respondentů 933. Protože epidemiologická situace v České republice i v Kraji Vysočina v období března – září 2020 neumožňovala použití vlastní tazatelské sítě, bylo nutné přistoupit k náhradní technice sběru dat a to technice CAWI (Computer Assisted Web Interviewing) bez možnosti přesné parametrizace výběrového souboru ve vztahu ke krajské populační reprezentativitě. Po kontrole a vyřazení neúplných nebo špatně vyplněných dotazníků a dotazníků, které byly eliminovány vážením v důsledku dosažení reprezentativity, bylo dále pracováno s předepsaným souborem respondentů.

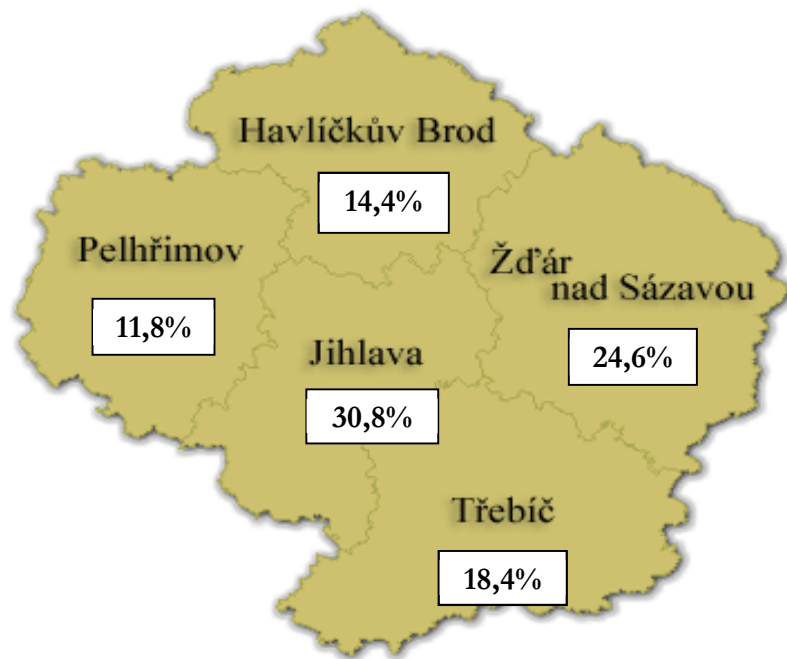
Sociologický průzkum byl proveden metodou dotazníkového šetření a základní soubor byl tvořen obyvateli Kraje Vysočina starších 18 let. Výběr konkrétních jednotek zjišťování byl proveden metodou náhodného výběru, který byl následně doplněn technikou „vyvážení“ vzorku na úroveň reflexe demografické situace Kraje Vysočina u osob starších 18 let. Pro potřeby dotazníkového šetření byly sledovány následující kvótní znaky: pohlaví, věk, vzdělání, okres místa trvalého bydliště a velikost obce místa trvalého bydliště podle počtu obyvatel. Všechna výchozí data pro stanovení kvót byla převzata z databázi Českého statistického úřadu veřejně dostupných na webu ČSÚ¹.

Záměrem vykonavatele zakázky – Mgr. Daniela Hanzla – je předložit objednavateli sumu dat v přehledné a snadno uchopitelné podobě. Analýzy, interpretace a prezentace dat byly koncipovány tak, aby umožňovaly práci s daty co nejširšímu spektru čtenářů z řad zaměstnanců Krajského úřadu Kraje Vysočina, kteří se budou podílet na koncepci krajské strategie eliminace kriminality a kyberkriminality.

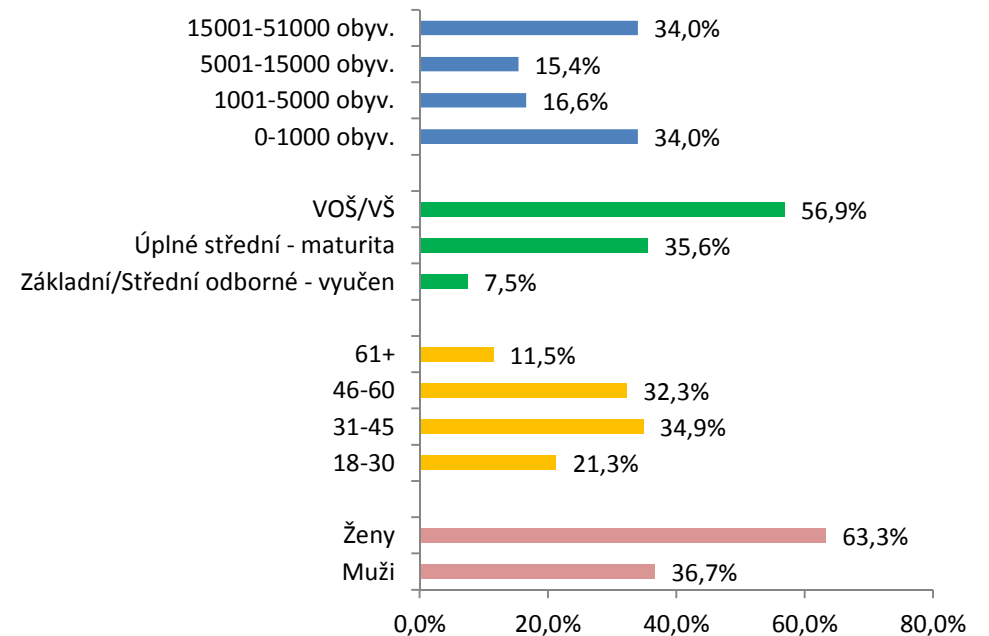
¹ www.czso.cz

3 POPIS SOUBORU RESPONDENTŮ

V následujících grafech bude prezentováno rozložení respondentů podle sledovaných demografických ukazatelů. Jak již bylo výše uvedeno, bylo nutné výběrový soubor z důvodu použité techniky sběru dat „vyvážit“ a zároveň dodržet smlouvou předepsaný počet respondentů. Lze konstatovat, že téměř všechny sledované kvóty zcela či částečně odpovídají svým rozložením stavu v populaci Kraje Vysočina starší 18 let. Výjimku tvoří proměnná „vzdělání“, kde i po vyvážení vzniká neakceptovatelná odchylka od populačního rozložení a tudíž s touto proměnnou nebude v rámci analýzy dat pracováno (pro informaci bude rozložení respondentů podle vzdělání v grafu č. 2 uvedeno).

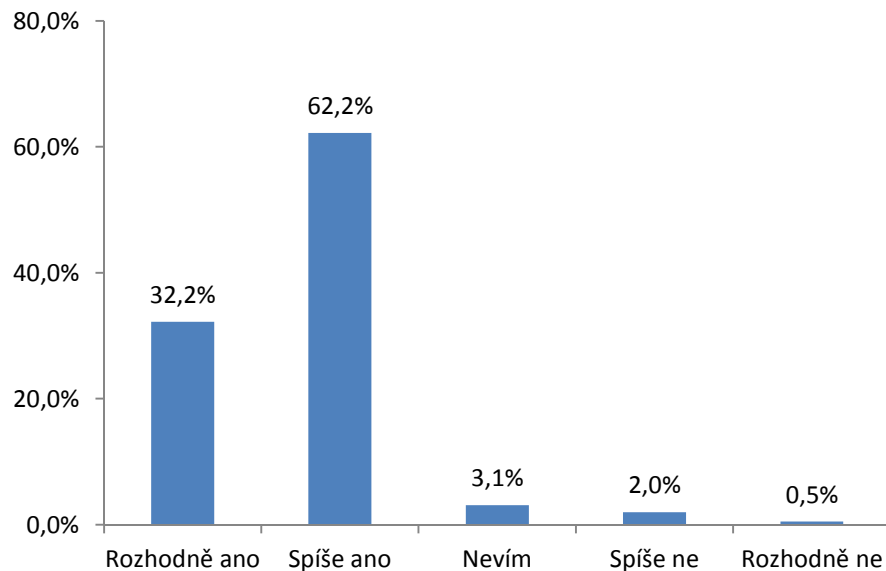
Graf 1: Struktura výběrového souboru podle místa trvalého bydliště respondentů v rámci okresů Kraje Vysočina

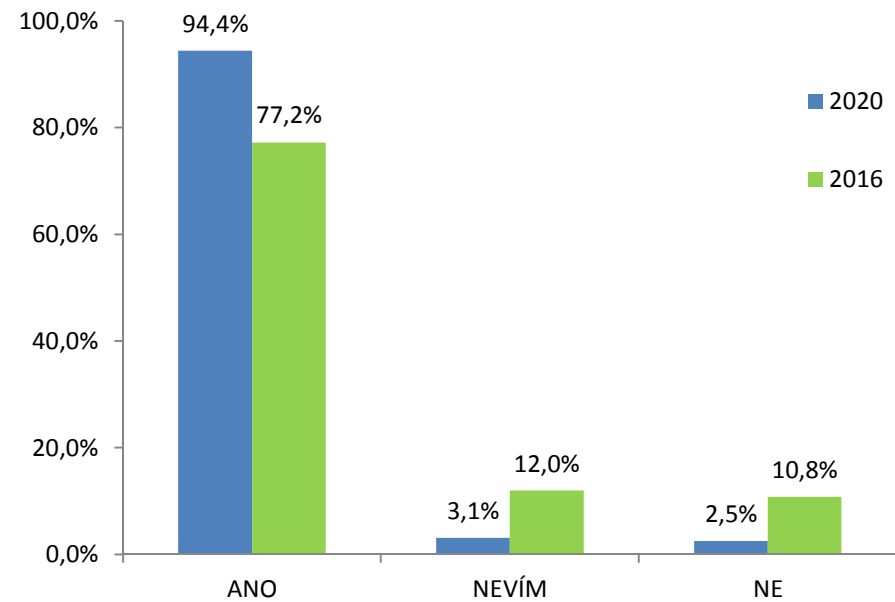
Graf 2: Struktura výběrového souboru podle pohlaví, věku, vzdělání a velikosti místa trvalého bydliště podle počtu obyvatel

4 POCIT BEZPEČÍ A OBAVA Z KRIMINALITY

Více jak 90,0% dotázaných respondentů je přesvědčených, že Kraj Vysočina je bezpečným krajem (tato hodnota vznikla sloučením varianty „rozhodně ano“ a „spíše ano“). Pouze 4 (!) dotázaní uvedli, že Kraj Vysočina „rozhodně není“ bezpečným krajem. V komparaci s rokem 2016 se pozitivní vnímání pocitu bezpečí v kraji výrazně zvýšilo, naopak negativní výrazně pokleslo.

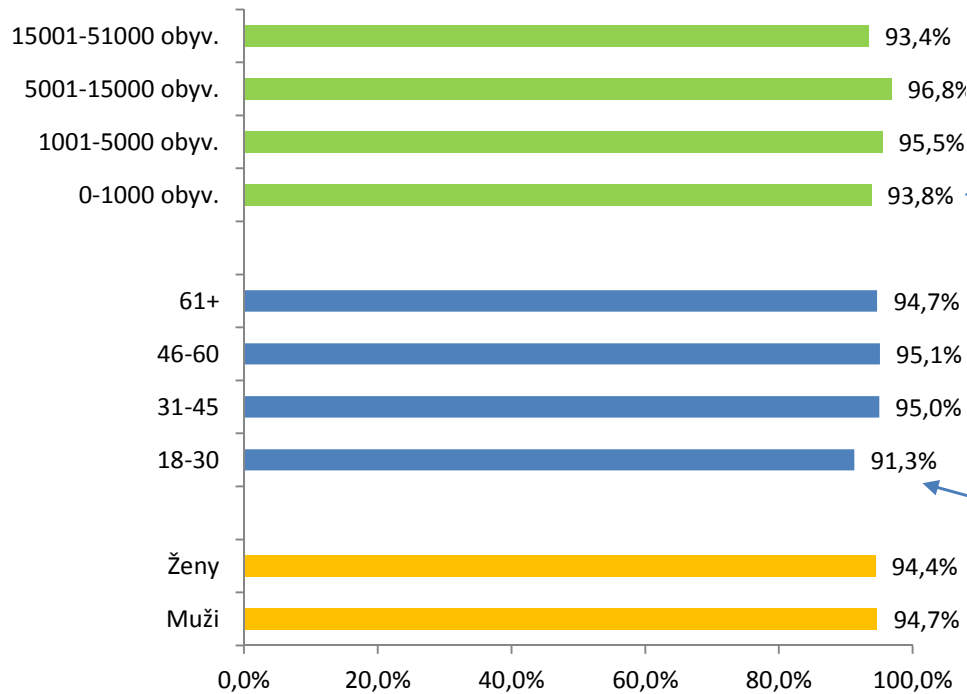

Graf 3: Považujete Kraj Vysočina za bezpečný kraj?

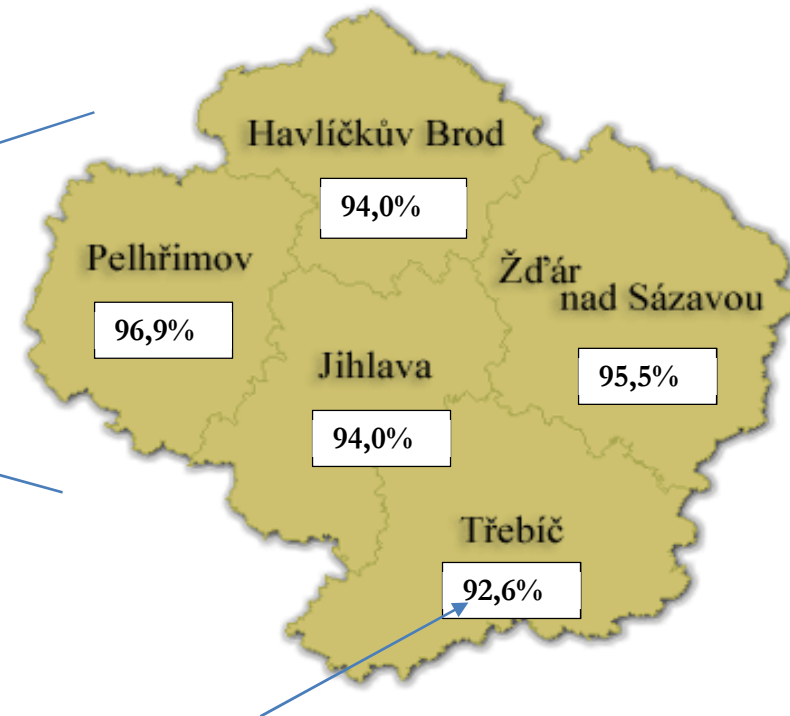

Graf 4: Považujete Kraj Vysočina za bezpečný kraj? Komparace výsledků průzkumu z roku 2020 a 2016.

Sociodemografická determinace: v celkovém pohledu není rozdíl mezi muži a ženami v percepci bezpečnosti kraje. Muži jsou v percepci rozhodněji, vykazují vyšší procenta ve variantě „rozhodně ano“ (40,0% z nich oproti 28,0% žen; ženy naopak mají vyšší saturaci ve variantě „spíše ano“). Stejná situace je i u ostatních sledovaných kohort. Jak je patrné z grafů č. 5 a 6, všechny sociodemografické skupiny vykazují vysoká procenta ve variantě „ano, Kraj Vysočina je bezpečným krajem“. Mírné poklesy jsou uvedeny šipkami (viz níže). Pokud se zaměříme na radikální souhlas (varianta „rozhodně ano“), pak vyšší saturaci mají obyvatelé okresu Žďár nad Sázavou (37,0%), nejmenších obcí do 1000 obyvatel (35,0%) a dotázaní ve věku 46-60 let (35,0%). V porovnání s rokem 2016 je patrný nárůst pozitivní percepcí ve všech sledovaných kategoriích.

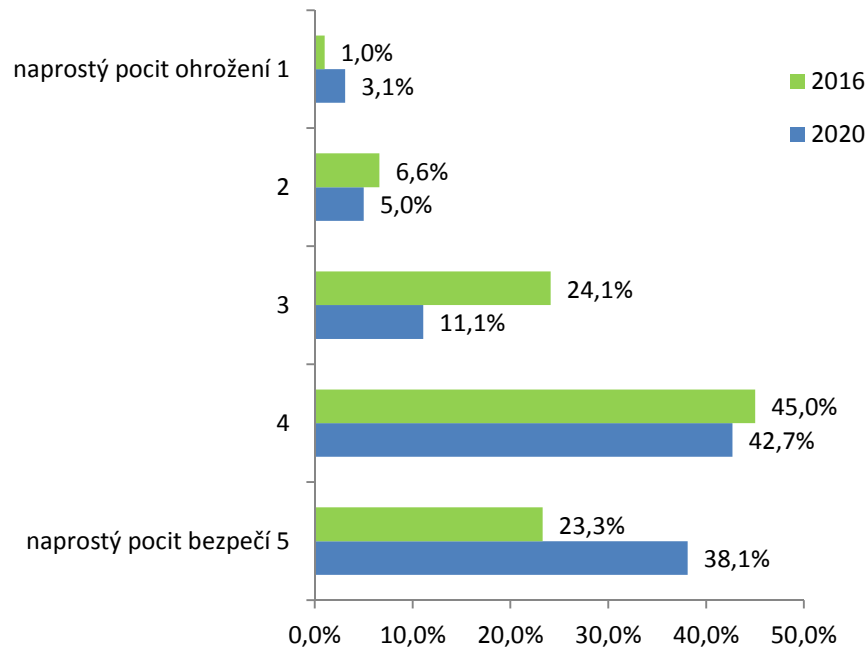

Graf 5: Pocit bezpečí v Kraji Vysočina v závislosti na pohlaví, věku a velikosti místa trvalého bydliště podle počtu obyvatel (sloučené varianty „rozhodně ano“ a „spíše ano“). Hodnoty 2020.

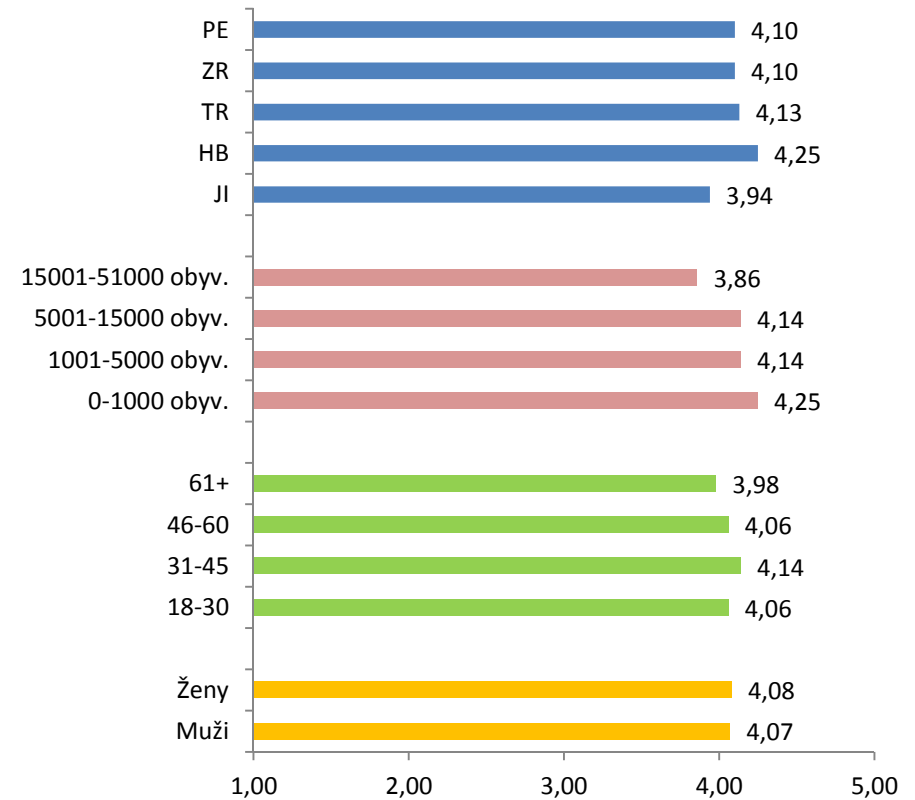

Graf 6: Pocit bezpečí v Kraji Vysočina v závislosti na okresu místa trvalého bydliště (sloučené varianty „rozhodně ano“ a „spíše ano“). Hodnoty 2020.

V místě trvalého bydliště se cítí dotázaní bezpečně. 80,0% respondentů hodnotilo pocit bezpečí známkou 4 a 5 (varianty „spíše pocit bezpečí“ a „naprostý pocit bezpečí“). Pouze 25 dotázaných uvedlo, že v místě svého bydliště cítí naprosté ohrožení (známka 1). Průměr známek je 4,08, nejčastěji volenou známkou (modus) je známka 4. Nejnižší průměr známek (tedy nejvyšší míru pocitu ohrožení) vykazují více než ostatní kohorty respondenti z okresu Jihlava, také obyvatelé největších sídel (15 001-50000 obyvatel) a dotázaní starší 61 let.

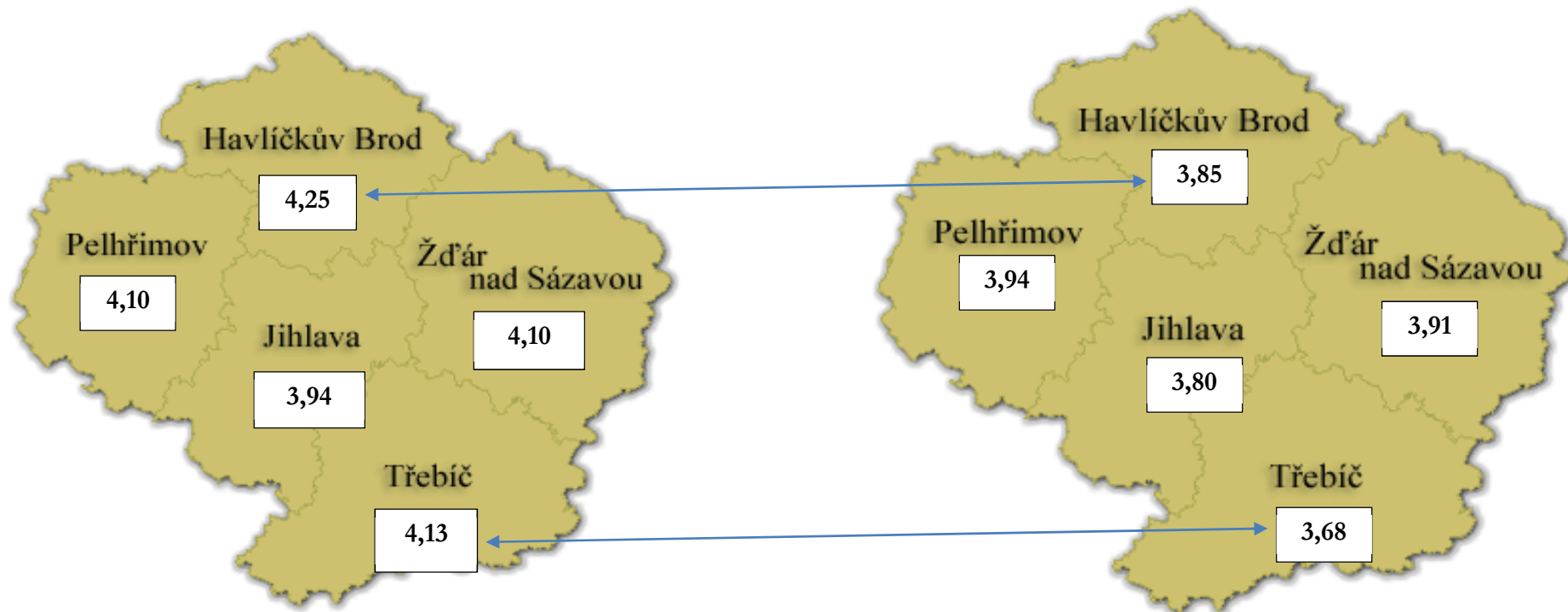

Graf 7: Rozložení hodnocení pocitu bezpečí v místě trvalého bydliště komparace 2016 a 2020

Graf 8: Průměr hodnocení pocitu bezpečí v místě trvalého bydliště v závislosti na sociodemografických charakteristikách (2020)

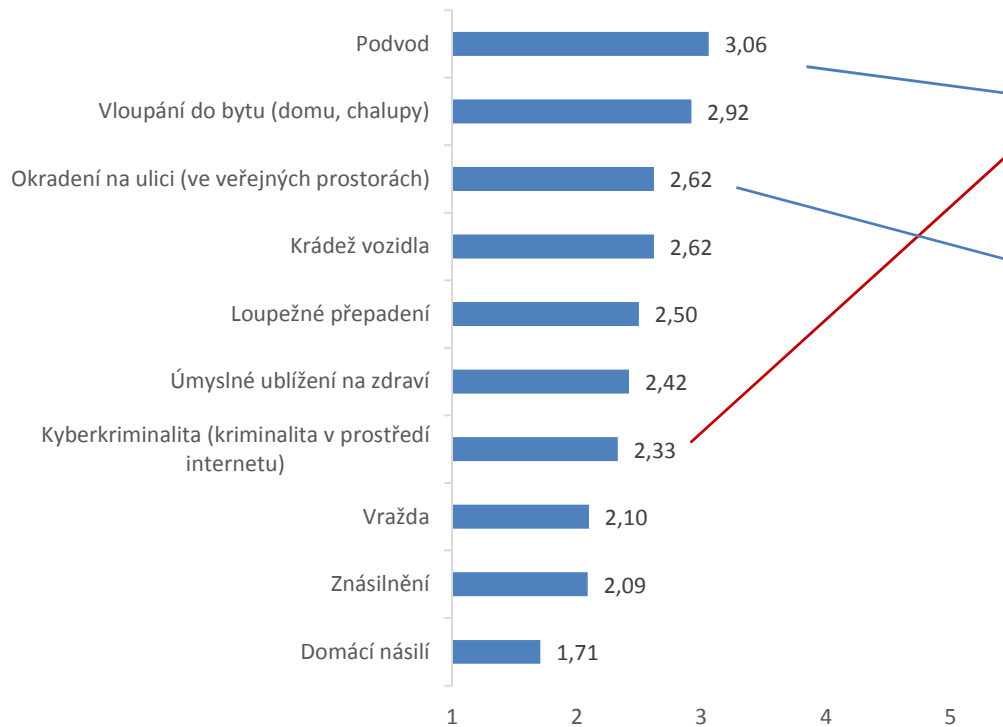
Komparace s rokem 2016 přináší následující zjištění: dotázané z okresu Pelhřimov, kteří v roce 2016 cítili nejvyšší míru bezpečí v místě trvalého bydliště, vystřídali dotázaní z okresu Havlíčkův Brod. Oproti minulému průzkumu pocít'ují nejvyšší míru ohrožení obyvatelé okresu Jihlava (v roce 2016 to byli respondenti z okresu Třebíč). Celkově lze konstatovat, že pocit bezpečí v místě trvalého bydliště ve všech lokalitách Kraje Vysočina oproti roku 2016 vzrostl.

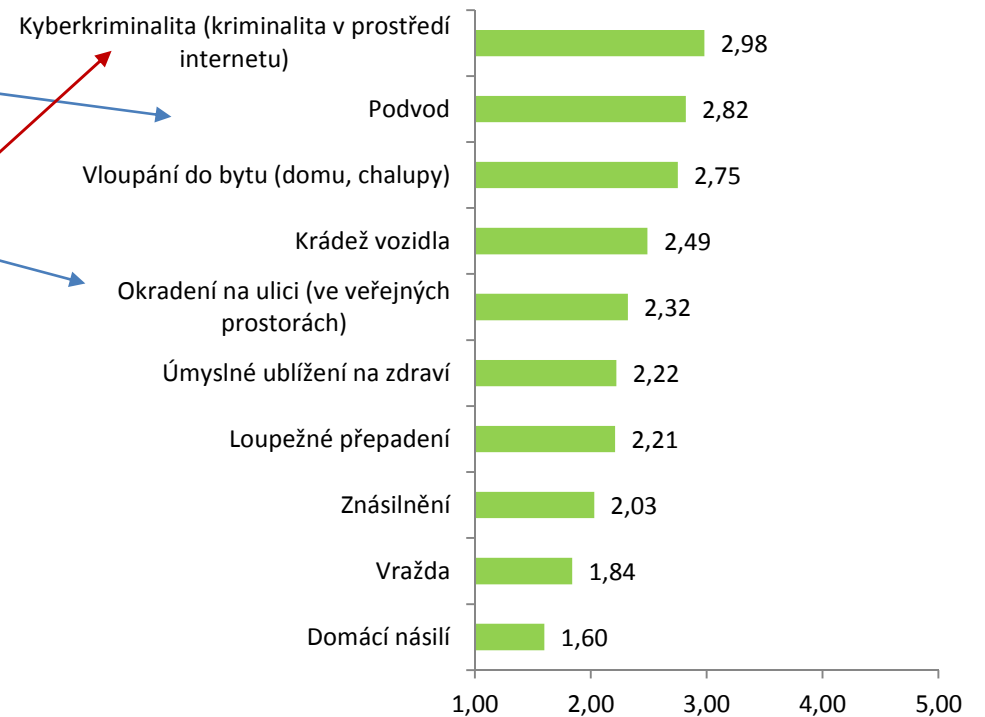
Graf 9: Průměr hodnocení pocitu bezpečí v místě trvalého bydliště v závislosti na místě trvalého bydliště v rámci okresů Kraje Vysočina v roce 2020

Graf 10: Průměr hodnocení pocitu bezpečí v místě trvalého bydliště v závislosti na místě trvalého bydliště v rámci okresů Kraje Vysočina v roce 2016

Dotázaným byla předložena baterie 10 nejčastějších trestných činů a u každého pak pětibodová škála, na které měli respondenti vyjádřit svou obavu z něj. Z analýzy dat vyplývá, že nejvyšší míra obavy je z „kyberkriminality“ (průměr hodnocení 2,98) a z „podvodu“ (2,82). Nejméně se oslovení obyvatelé Kraje Vysočina obávají „domácího násilí“ (1,60) a „vraždy“ (1,84). Oproti roku 2016 došlo k jedné výrazné změně a to u „kyberkriminality“. Jestliže v roce 2016 se dotázaní tohoto druhu trestné činnosti příliš neobávali, v roce 2020 je to naprostý „top“ v obavách!. Své postavení si v komparaci s rokem 2016 udržely „podvody“ a „vloupání do domu, bytu“, naopak obava z „okradení na ulici“ výrazně klesla (z 3. příčky v roce 2016 na 5.)

Graf 11: Míra obavy z jednotlivých druhů trestné činnosti 2016

Graf 12: Míra obavy z jednotlivých druhů kriminality 2020

Sociodemografická determinace: ženy se více než muži výrazněji obávají násilných trestných činů (vražda, znásilnění, loupežné přepadení, okradení na ulici), muži mají vyšší obavu z úmyslného ublížení na zdraví a překvapivě také z domácího násilí (!). Z hlediska věku je zřejmé, že znásilnění, úmyslného ublížení na zdraví a domácího násilí se obávají více mladí respondenti, starší naopak vloupání, podvodu a kyberkriminality. V rámci okresu místa trvalého bydliště nejsou rozdíly v percepci obavy z jednotlivých trestných činů příliš markantní. Lze říci, že obyvatelé okresu Jihlava se více než ostatní dotázaní obávají „pouličních násilných trestných činů“ (okradení na ulici, loupežné přepadení, úmyslné ublížení na zdraví). Stejně tak lze podobnou tendenci nalézt i u proměnné velikost místa trvalého bydliště podle počtu obyvatel. Obyvatelé větších sídel mají vyšší míru obavy z „pouličních trestných činů“. Obecně lze konstatovat, že v porovnání s rokem 2016 se míra obavy u jednotlivých trestných činů snížila. Markantní navýšení ve všech sledovaných kohortách naopak dosáhla kyberkriminalitu.

Tabulka 1: Průměr hodnocení obavy z trestných činů v závislosti na pohlaví respondentů 2020

Trestné činy	Muži	Ženy
Krádež vozidla	2,47	2,47
Okradení na ulici (ve veřejných prostorech)	2,12	2,41
Vloupání do bytu (domu, chalupy)	2,70	2,75
Loupežné přepadení	2,10	2,26
Podvod	2,83	2,83
Úmyslné ublížení na zdraví	2,27	2,18
Vražda	1,77	1,85
Znásilnění	1,72	2,19
Domácí násilí	1,63	1,55
Kyberkriminalita (kriminalita v prostředí internetu)	2,96	2,96

Tabulka 2: Průměr hodnocení obavy z trestných činů v závislosti na věku respondentů 2020

Trestné činy	18-30	31-45	46-60	61+
Krádež vozidla	2,28	2,39	2,64	2,55
Okradení na ulici (ve veřejných prostorech)	2,40	2,26	2,30	2,28
Vloupání do bytu (domu, chalupy)	2,57	2,66	2,90	2,79
Loupežné přepadení	2,20	2,17	2,24	2,16
Podvod	2,77	2,81	2,87	2,92
Úmyslné ublížení na zdraví	2,44	2,18	2,20	1,96
Vražda	1,86	1,74	1,91	1,74
Znásilnění	2,28	1,96	1,97	1,82
Domácí násilí	1,76	1,49	1,58	1,55
Kyberkriminalita (kriminalita v prostředí internetu)	2,75	3,00	3,06	2,96

Tabulka 3: Průměr hodnocení obavy z trestných činů v závislosti na místě trvalého bydliště respondentů v rámci okresů Kraje Vysočina 2020

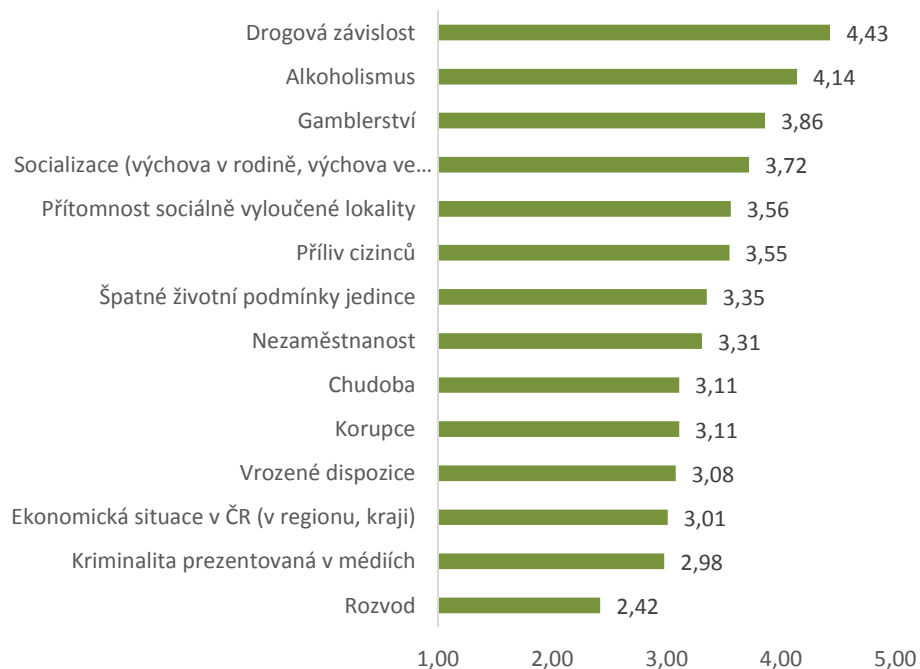
Trestné činy	Jl	HB	TR	ZR	PE
Krádež vozidla	2,45	2,54	2,50	2,40	2,51
Okradení na ulici (ve veřejných prostorech)	2,59	2,16	2,26	2,09	2,23
Vloupání do bytu (domu, chalupy)	2,72	2,77	2,75	2,74	2,70
Loupežné přepadení	2,38	2,02	2,23	2,04	2,19
Podvod	2,80	2,80	2,81	2,84	2,96
Úmyslné ublížení na zdraví	2,32	2,13	2,17	2,16	2,22
Vražda	1,85	1,66	1,83	1,81	1,93
Znásilnění	2,14	1,95	1,96	1,91	2,07
Domácí násilí	1,53	1,59	1,64	1,59	1,63
Kyberkriminalita (kriminalita v prostředí internetu)	2,94	2,96	3,05	2,97	2,87

Tabulka 2: Průměr hodnocení obavy z trestných činů v závislosti na místě trvalého bydliště respondentů podle počtu obyvatel obce 2020

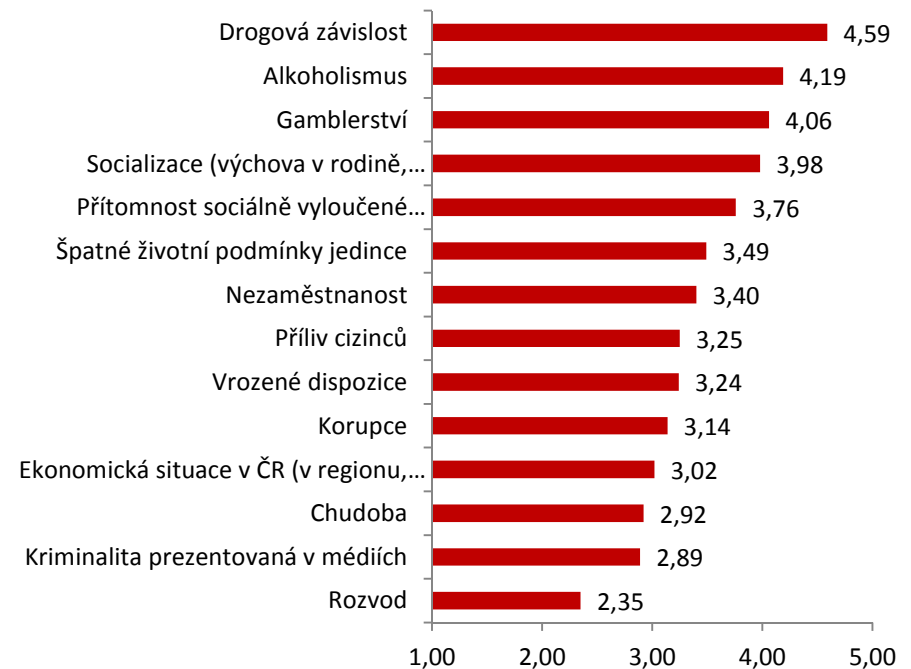
Trestné činy	1	1001	5001	15 001
	1000	5000	15 000	51 000
Krádež vozidla	2,44	2,57	2,45	2,48
Okradení na ulici (ve veřejných prostorech)	2,13	2,16	2,24	2,57
Vloupání do bytu (domu, chalupy)	2,79	2,77	2,69	2,68
Loupežné přepadení	2,08	2,09	2,22	2,37
Podvod	2,80	2,93	2,97	2,76
Úmyslné ublížení na zdraví	2,14	1,80	1,91	1,86
Vražda	1,76	1,80	1,91	1,86
Znásilnění	1,87	2,06	2,03	2,14
Domácí násilí	1,58	1,57	1,64	1,59
Kyberkriminalita (kriminalita v prostředí internetu)	2,88	3,11	3,09	2,94

5 ZDROJE TRESTNÉ ČINNOSTI A KRIMINÁLNÍ POTENCIÁL SOCIÁLNÍCH SKUPIN

Respondentům byla nabídnuta baterie 14 různých aspektů a pětibodová škála, na které měli vyjádřit svůj názor na míru vlivu těchto aspektů na páčání trestné činnosti. Z analýzy dat vyplývá, že největší vliv má drogová závislost (průměr známek 4,59!), alkoholismus (4,19) a gamblerství (4,06). Naopak nejmenší vliv na páčání trestné činnosti má rozvod (2,35) a kriminalita prezentovaná v médiích (2,89). Obecně lze konstatovat, že pořadí jednotlivých aspektů vlivu se oproti roku 2016 příliš nezměnilo, co se však změnilo, byly dosažené průměry. V roce 2020 se téměř u všech sledovaných vlivů průměr známek zvýšil (jednotlivé aspekty mají podle dotázaných výraznější vliv) s výjimkou „přilivu cizinců“ a „chudoby“ (u těchto aspektů došlo ke snížení vlivu na trestnou činnost). Analýzou třídění II. stupně této otázky nebyly zjištěny statisticky významné rozdíly mezi jednotlivými sociodemografickými kohortami.

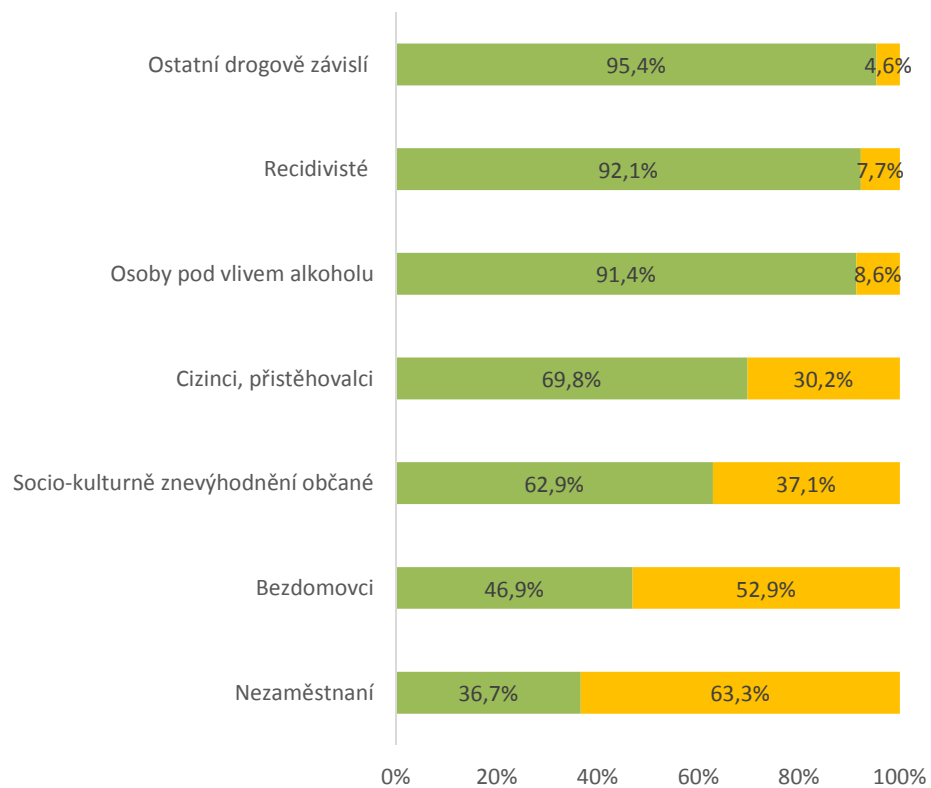

Graf 13: Průměr hodnocení vlivu předložených jevů na páčání trestné činnosti v roce 2016

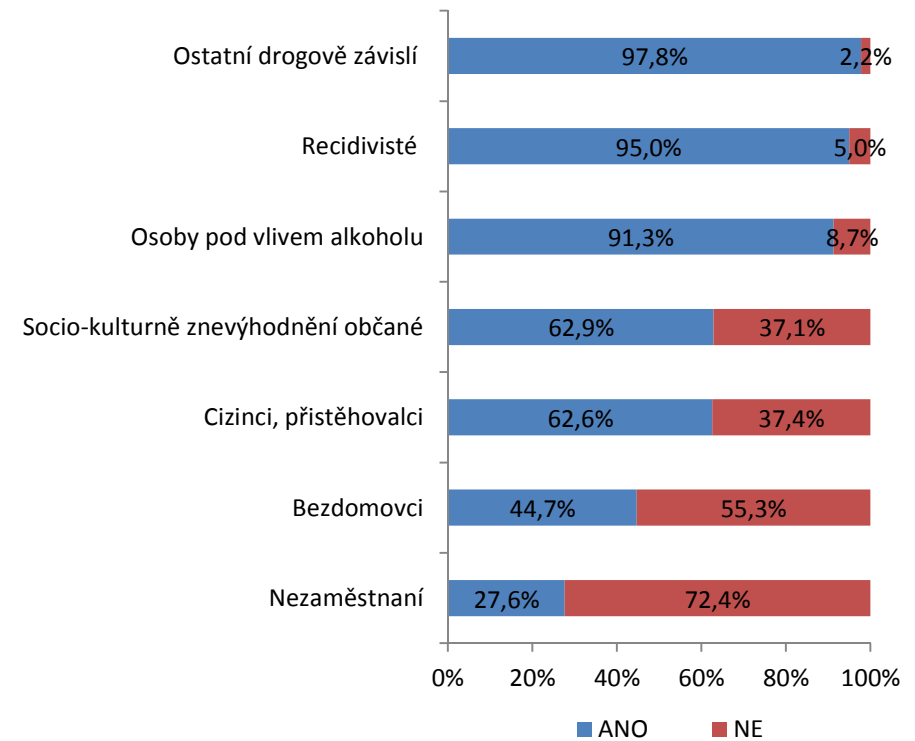

Graf 14: Průměr hodnocení vlivu předložených jevů na páčání trestné činnosti v roce 2020

Vliv sociálních skupin na páčání trestné činnosti je dle dotázaných následující: 97,8% oslovených obyvatel Kraje Vysočina se domnívá, že největší podíl na páčání trestné činnosti mají drogově závislí (mimo alkoholiků, kteří byli hodnoceni jako samostatná sociální skupina), dále recidivisté (95,0% respondentů) a osoby pod vlivem alkoholu (91,3%). Naopak nejmenší podíl na páčání trestné činnosti mají podle dotázaných nezaměstnaní a bezdomovci (27,6%, respektive 44,7%). V porovnání s rokem 2016 se percepce sociálních skupin ve vztahu k trestné činnosti nezměnila (viz grafy č. 15 a 16).

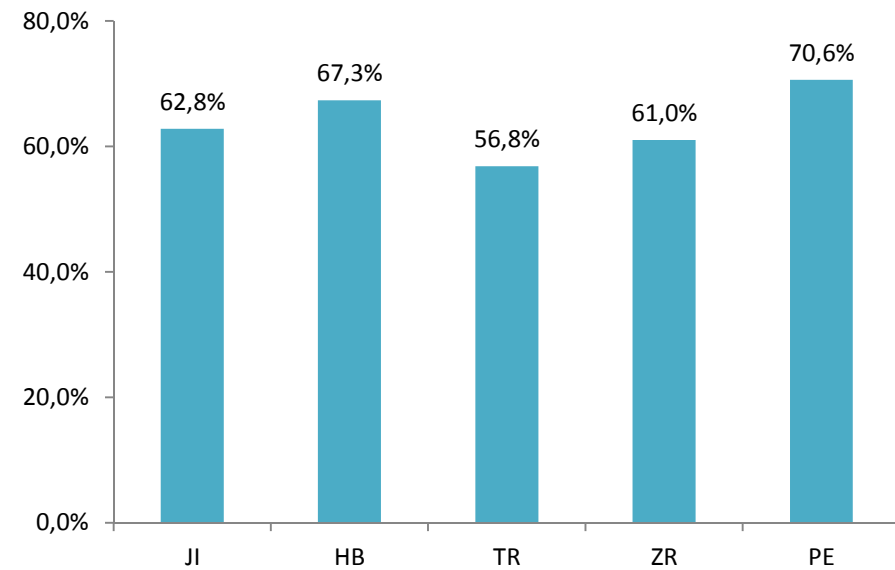
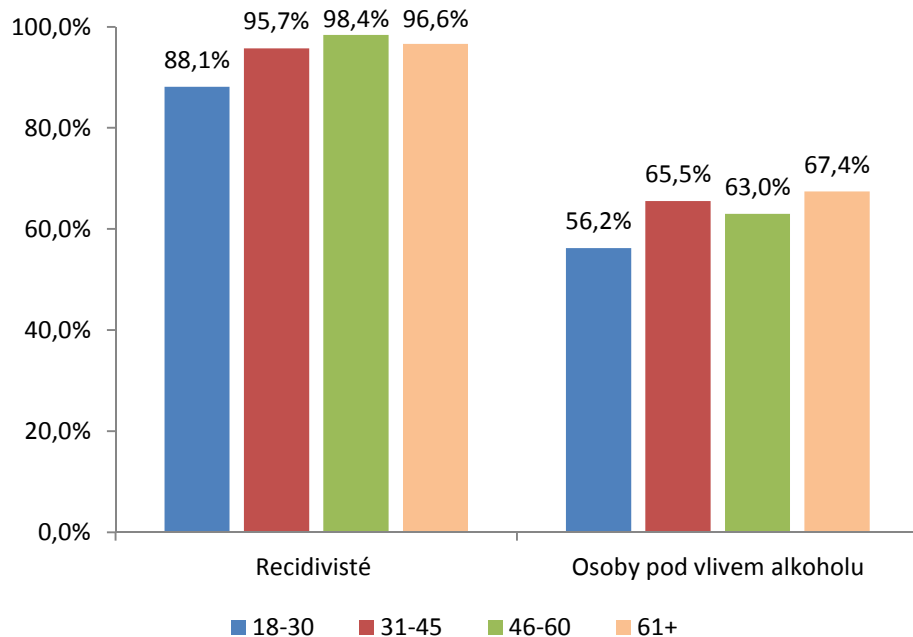

Graf 15: Které sociální skupiny se výrazně podílí na páčání trestné činnosti? (2016)

Graf 16: Které sociální skupiny se výrazně podílí na páčání trestné činnosti? (výzkum 2020)

Sociodemografická determinace: muži a ženy se v hodnocení vlivu jednotlivých sociálních skupin na páčání trestné činnosti neliší, výjimku tvoří názor na skupinu „osob pod vlivem alkoholu“, u kterých se ženy více než muži domnívají, že tato skupina se výrazně podílí na páčání trestné činnosti (muži varianta ANO 83,6%, ženy varianta ANO 96,0%). Mladí do 30 let vykazují vyšší míru tolerance k jednotlivým sociálním skupinám, markantní je tato tendence u „recidivistů“ a u „socio-kulturně znevýhodněných“. V rámci místa trvalého bydliště podle okresů Kraje Vysočina existuje pouze jediný statisticky významný rozdíl a to u varianty „cizinci, přistěhovalci“, kde vyšší míru vlivu na páčání trestné činnosti přisoudili této skupině především obyvatelé okresu Pelhřimov a Havlíčkův Brod. Počet obyvatel v obci místa trvalého bydliště respondentů nemá vliv na percepci jednotlivých skupin ve vztahu k páčání trestné činnosti.

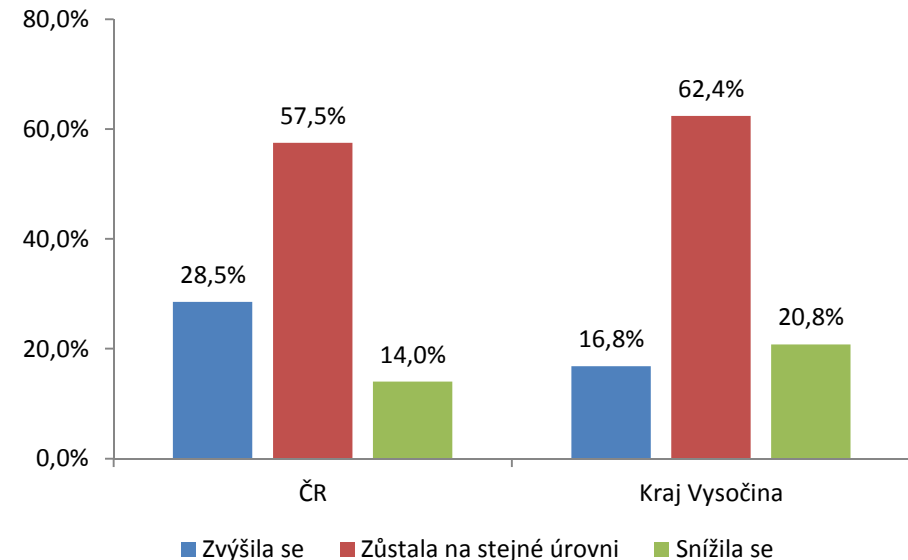
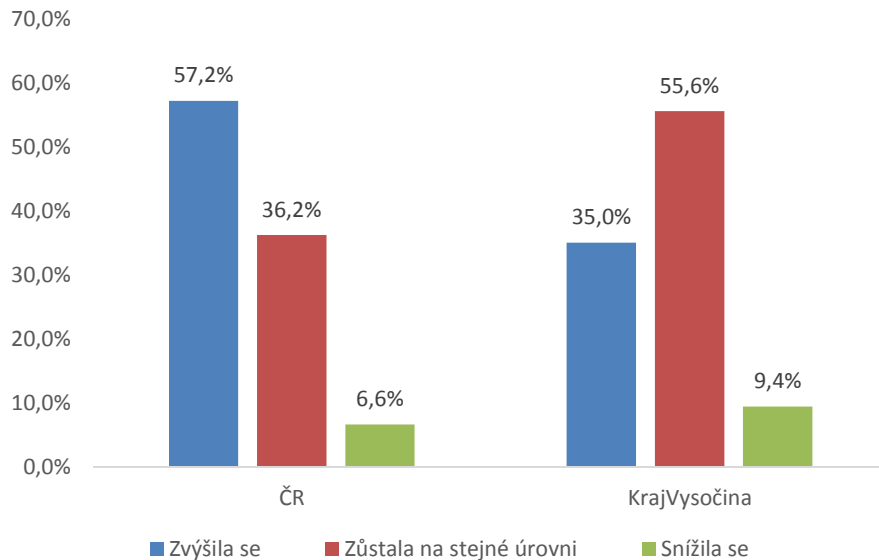

Graf 17: Hodnocení vlivu vybraných sociálních skupin na páčání trestné činnosti v závislosti na věku respondentů – varianta „ano podílí se“ (výzkum 2020)

Graf 18: Hodnocení vlivu cizinců a přistěhovalců na páčání trestné činnosti v závislosti na okresu místa trvalého bydliště respondentů – varianta „ano, podílí se“ (výzkum 2020)

6 POROVNÁNÍ KRIMINALITY SE STAVEM PŘED 4 LETY

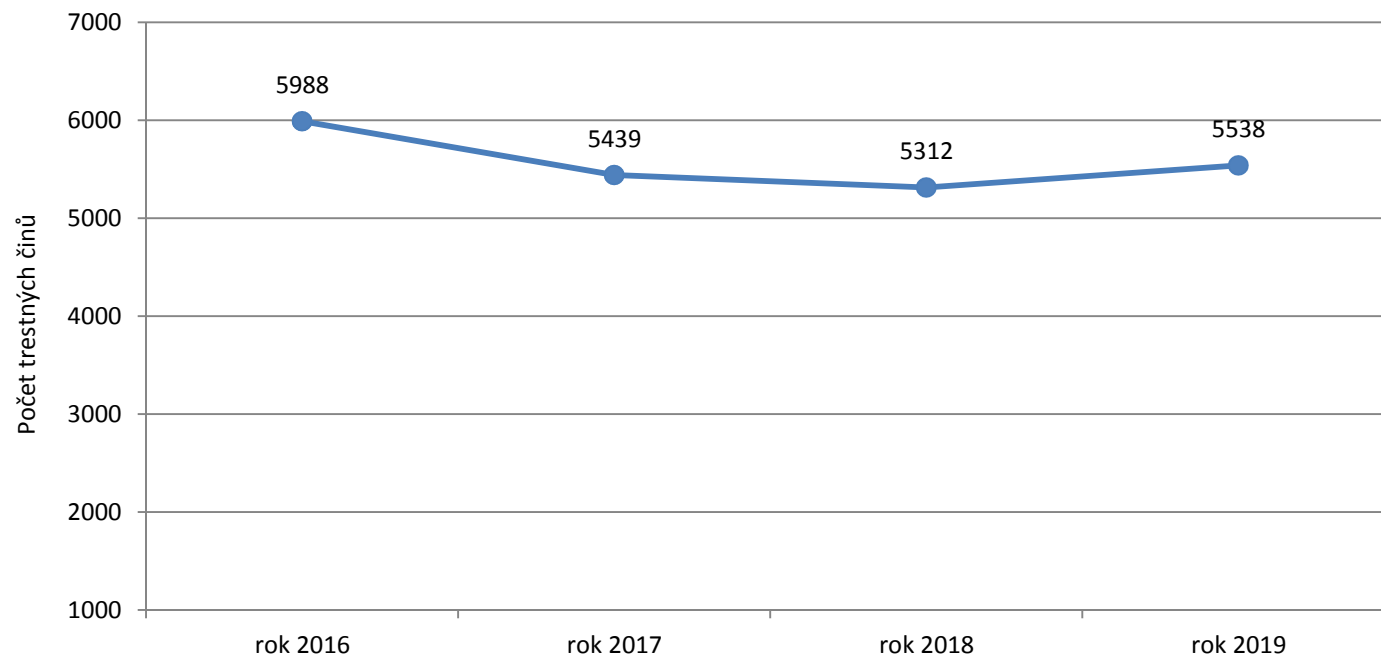
Dotázání v rámci České republiky percipují jednoznačně stabilizaci stavu kriminality v porovnání se stavem před 4 lety (rok 2016). Téměř 60,0% oslovených respondentů z Kraje Vysočina se domnívá, že kriminalita v ČR zůstala na stejné úrovni, zvýšení kriminality v ČR percipuje 28,5% dotázaných a snížení naopak 14,0% respondentů. Výsledky analýzy zaměřené na Kraj Vysočina jsou odlišné, avšak v obecném pohledu kopírují názor respondentů na stav kriminality za poslední 4 roky v ČR. Jak je patrné z grafu č. 20, rozložení variant je podobné, avšak procentní hodnoty se liší. Nejvíce respondentů se domnívá, že kriminalita v Kraji Vysočina zůstala za 4 roky stejná (62,4%), 16,8% oslovených se domnívá, že se zvýšila a 20,8% že snížila. Pokud porovnáme výsledky mezi jednotlivými sledovanými roky (2020 a 2016), pak lze konstatovat, že podoba výsledků se výrazně proměnila, což lze vyzorovat komparací grafů č. 19 a 20. Zatímco v roce 2016 převažoval pocit zvýšené kriminality v ČR, v roce 2020 naopak dominuje stabilizace stavu kriminality. Rozložení hodnot za Kraj Vysočina je velmi podobné, avšak ubylo pocitu zvýšené kriminality v kraji, naopak se zvýšil pocit snížení.

Graf 19: Porovnání výskytu kriminality v ČR a v Kraji Vysočina dnes a před 5 lety (výzkum 2016)

Graf 190: Porovnání výskytu kriminality v ČR a v Kraji Vysočina dnes a před 4 lety (výzkum 2020)

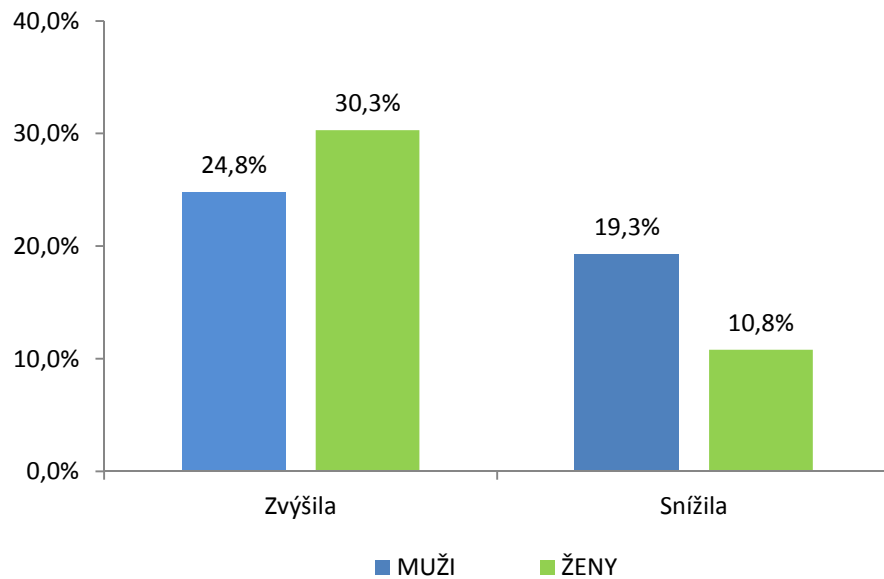
Skutečnost stavu kriminality: v Kraji Vysočina vyšetřovali policisté v loňském roce 5538 trestných činů, což je ve srovnání s rokem předchozím (2018) navýšení o 226 případů. Meziročně jde o navýšení trestné činnosti o 4,3%. V roce 2016 bylo v Kraji Vysočina spácháno 5988 trestných činů. Oproti roku 2018 došlo k 11 % poklesu kriminální činnosti. V celé ČR je situace obdobná. V roce 2016 bylo spácháno na území ČR 218 162 trestných činů, v roce 2019 199 221, což znamená snížení úrovně kriminality za 4 roky o 8,7%. Lze tedy konstatovat, že snížení kriminality dokáže správně reflektovat každý pátý respondent v případě Kraje Vysočina a každý sedmý v případě ČR. Tento výsledek je oproti roku 2016 velmi pozitivní, neboť správnou percepci stavu kriminality mělo velmi málo respondentů.

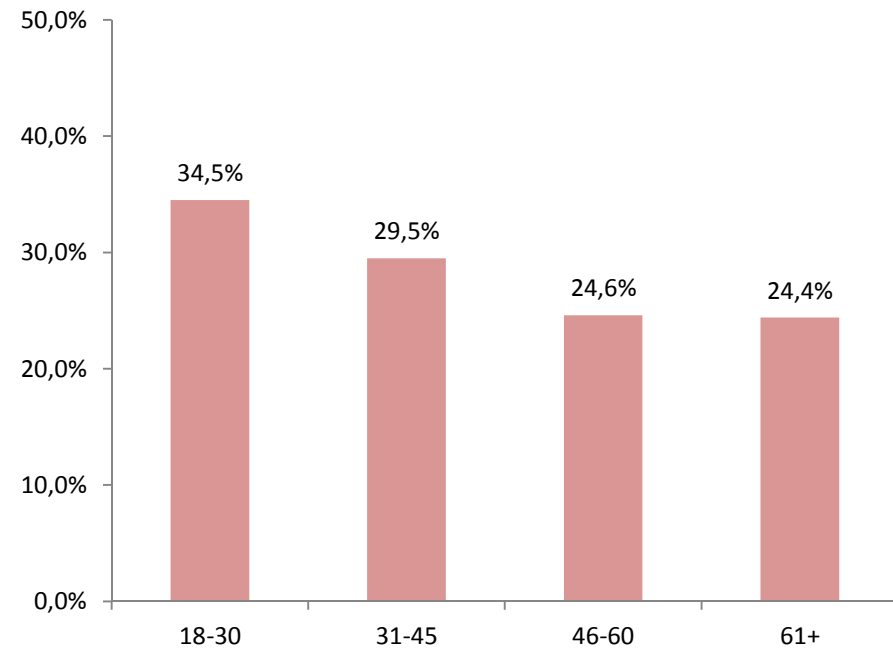
Zdroj: PČR

Graf 201: Vývoj kriminality v Kraji Vysočina mezi lety 2016 až 2019

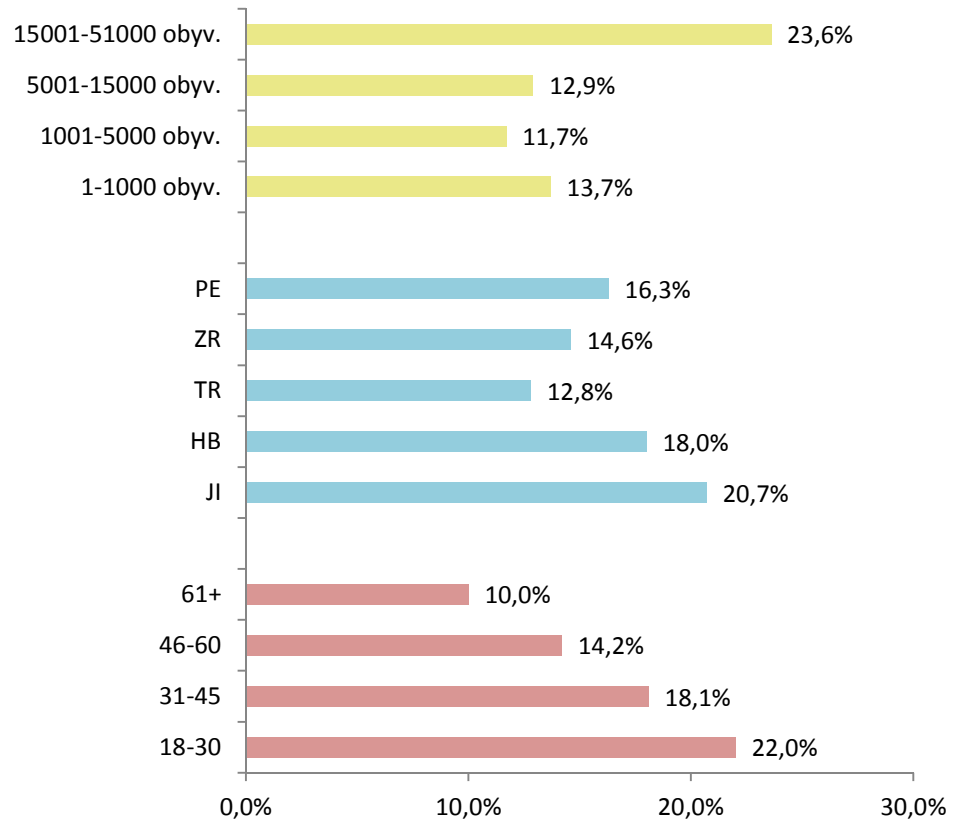
Sociodemografická podmíněnost: jak ženy, tak i mladí do 30 let se domnívají více než ostatní kohorty, že kriminalita se za posledních pět let zvýšila. Tato tendence je patrná jak u výsledku za Českou republiku, tak i za Kraj Vysočina a není identická ve srovnání s výsledky výzkumu z roku 2016. Tam byli skeptičtí vůči stavu kriminality především starší dotázaní. Z okresů jsou nejvíce kritičtí k současnému stavu kriminality obyvatelé z Jihlavy (2016 obyvatelé okresu Třebíč; ti v letošním průzkumu naopak mají nejnižší míru pocitu zvýšené kriminality), a to především ke stavu kriminality v Kraji Vysočina. Každý 4. dotázaný z největších sídel nad 15 000 obyvatel se domnívá, že se kriminalita zvýšila.

Graf 212: Názor respondentů na stav kriminality před 4 – vliv pohlaví respondentů

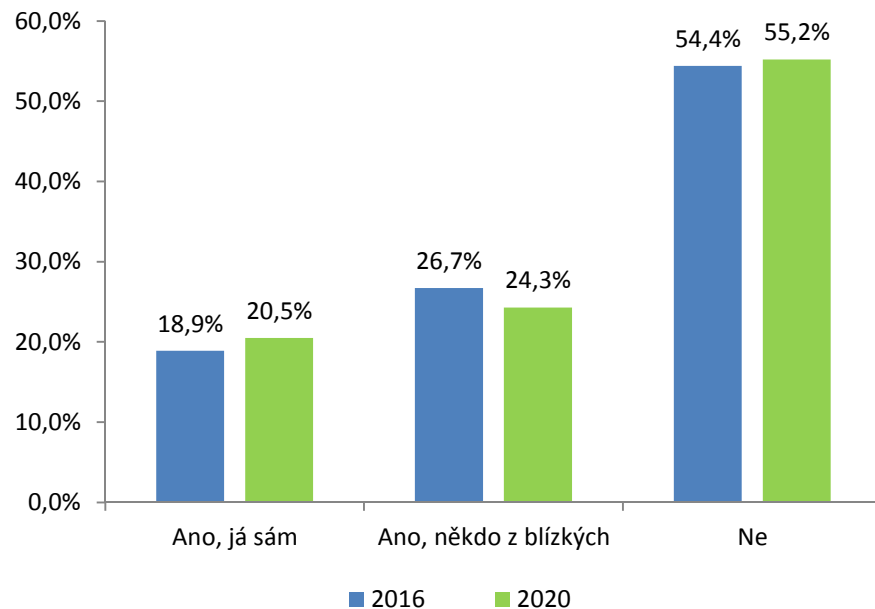
Graf 223: Kriminalita se v ČR v porovnání se stavem před 5 lety zvýšila – vliv věku respondentů

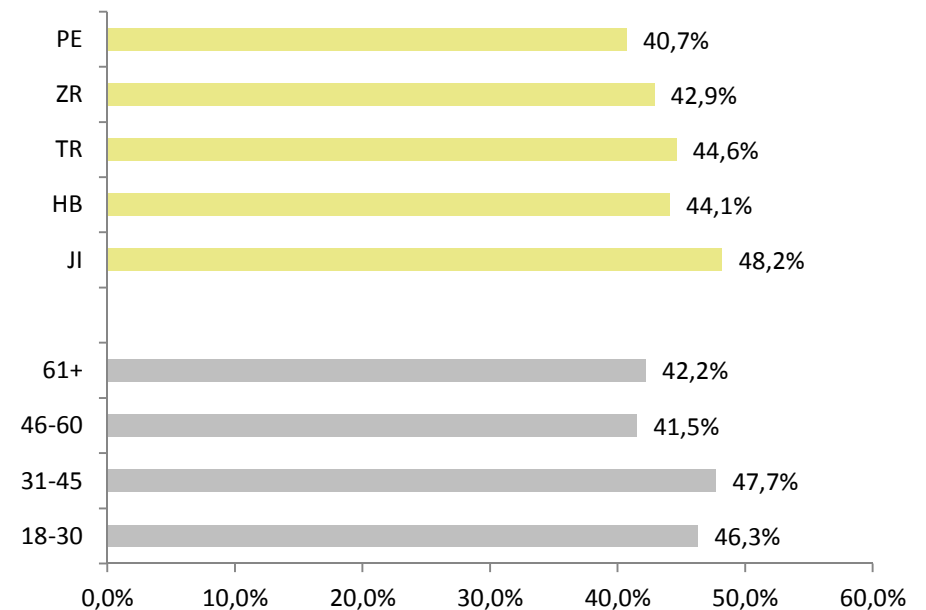
Graf 234: Kriminalita se v porovnání se stavem před 5 lety v Kraji Vysočina zvýšila – vliv věku respondentů, místa bydliště podle okresů a velikosti obce místa trvalého.

7 MÍRA INFORMOVANOSTI A ZKUŠENOST S KRIMINALITOU

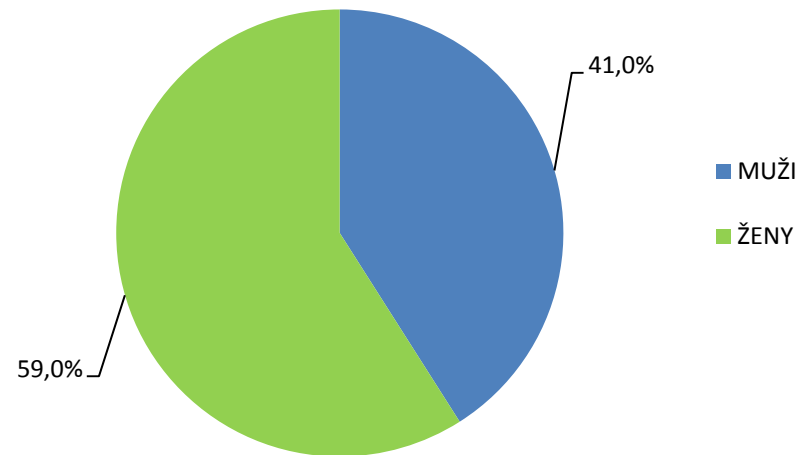
Osobní zkušenost s trestným činem má téměř každý druhý (!) oslovený respondent z Kraje Vysočina. Jedná se jednak o zkušenost přímou, osobní (tu uvádí 20,5% respondentů) a jednak o zkušenost nepřímou prostřednictvím osob blízkých (24,3% dotázaných). Oproti roku 2016 (a také 2011!) se rozložení této proměnné nezměnilo, hodnoty jsou téměř identické (!). Z hlediska sociodemografické podmíněnosti nejsou rozdíly mezi kohortami statisticky významné. Osobní zkušenost s trestným činem (osobní i u blízkých) uvádí ve zvýšených hodnotách kohorta mladších respondentů (pod 45 let) a kohorta respondentů z Jihlavy. Pokud se zaměříme na přímou osobní zkušenost (varianta „ano, já sám/a“), pak ženy mají jednoznačně větší „zkušenosti“ jako oběť trestného činu, taktéž osoby ve středním produktivním věku (v roce 2016 to byli především mladí do 30 let).

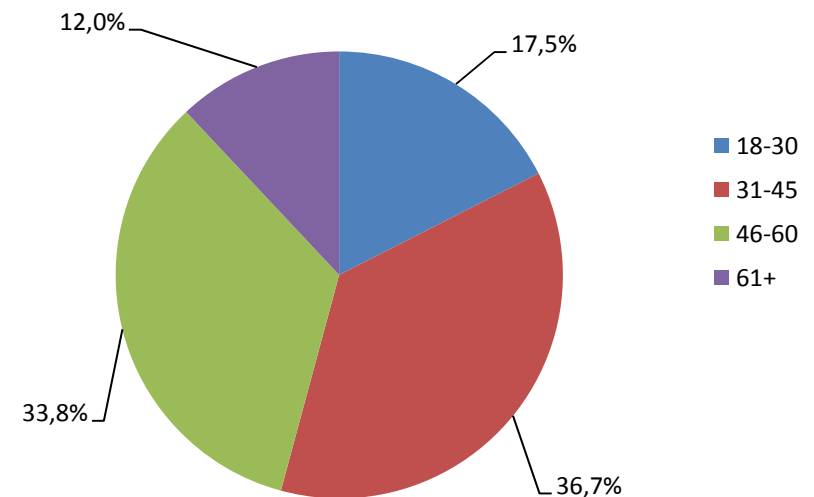
Graf 245: Stal jste se Vy či někdo z Vaší rodiny obětí trestného činu? Komparace let 2016 a 2020.

Graf 256: Zkušenost s trestným činem (osobní, u blízkých) v závislosti na věku a vzdělání respondentů (2016)

Graf 267: Obětí trestného činu jsem se stal/a já sám/a osobně – vliv pohlaví respondentů (2020)

Graf 28: Obětí trestného činu jsem se stal/a já sám/a osobně – vliv věku respondentů (2020)

Schopnost reagovat na negativní situaci v souvislosti s trestným činem má více než 94,0% oslovených respondentů (neví přibližně 6,0% dotázaných). Tito ví, kam by se v případě, že se sám dotázaný či někdo z jeho blízkých stane obětí trestného činu, obrátili. Tento výsledek je téměř totožný s výsledkem z roku 2016, rozdíl činí necelé 4 procentní body. A kam by se v případě zkušenosti s trestným činem dotázaní obrátili (zkušenost vlastní či někoho z blízkých)? Z analýzy otevřené otázky lze identifikovat následující kategorie (kategorie jsou srovnány od nejčastěji uváděné po nejméně uváděné):

- 1) Policie ČR (městská policie)
- 2) Telefonní čísla 112 a 158
- 3) Bílý kruh bezpečí, linka důvěry, tísňová linka, NNO, poradny (psychologické, občanské)
- 4) Rodina, přátelé, známí
- 5) Obce, úřady (ochrana spotřebitele, ochranu osobních údajů, ČOI, OSPOD, Probační a mediační služba, aj.)
- 6) Soudy (právník, advokát)

* Oproti roku 2016 se varianty konkrétních institucí neproměnily. Policie a telefonní čísla zůstávají dominantními kontakty v případě setkání se s trestnou činností, stejně tak následují linky důvěry, BKB a poradny, dále obce a úřady. Nově ve zvýšené míře se objevuje soud a státní zastupitelství. Velmi kuriózním názorem je názor, že se respondent obrátí na Glock 19 (automatická pistole, pozn. autora)

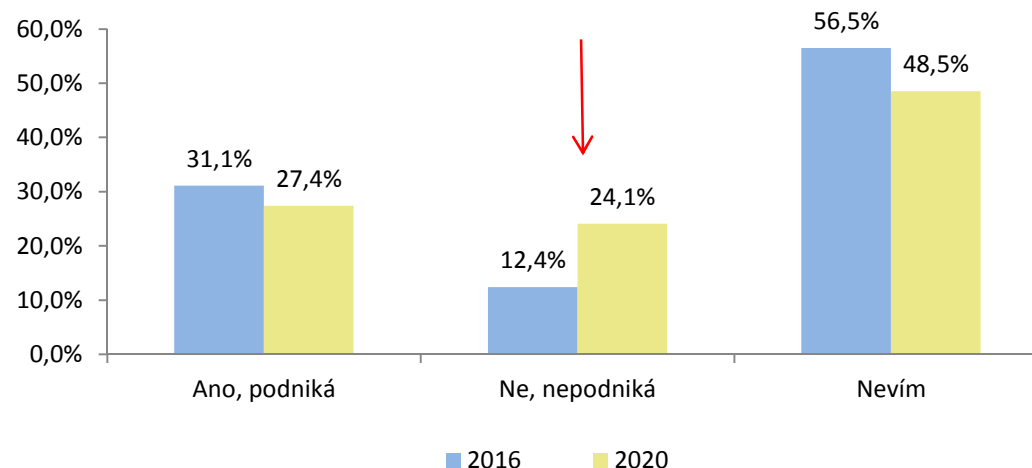
)

8 OPATŘENÍ PROTI KRIMINALITĚ

Opatření proti kriminalitě budou analyzována na úrovni obcí a domácností respondentů. Téměř polovina dotázaných neví, zda nějaká opatření proti kriminalitě jejich obec realizuje, přibližně 1/3 se domnívá, že „ano, podniká“ a 1/4 je přesvědčena, že preventivní opatření proti páčání trestné činnosti jejich obec neuskutečňuje. Výsledky z roku 2016 nejsou zcela identické, avšak nikoli diametrálně odlišné. K posunu ve vnímání „antikriminálních“ opatření v obcích výrazně nedošlo. U těch obcí, u kterých se respondenti domnívají, že realizují opatření proti kriminalitě, se konkrétně jedná o:

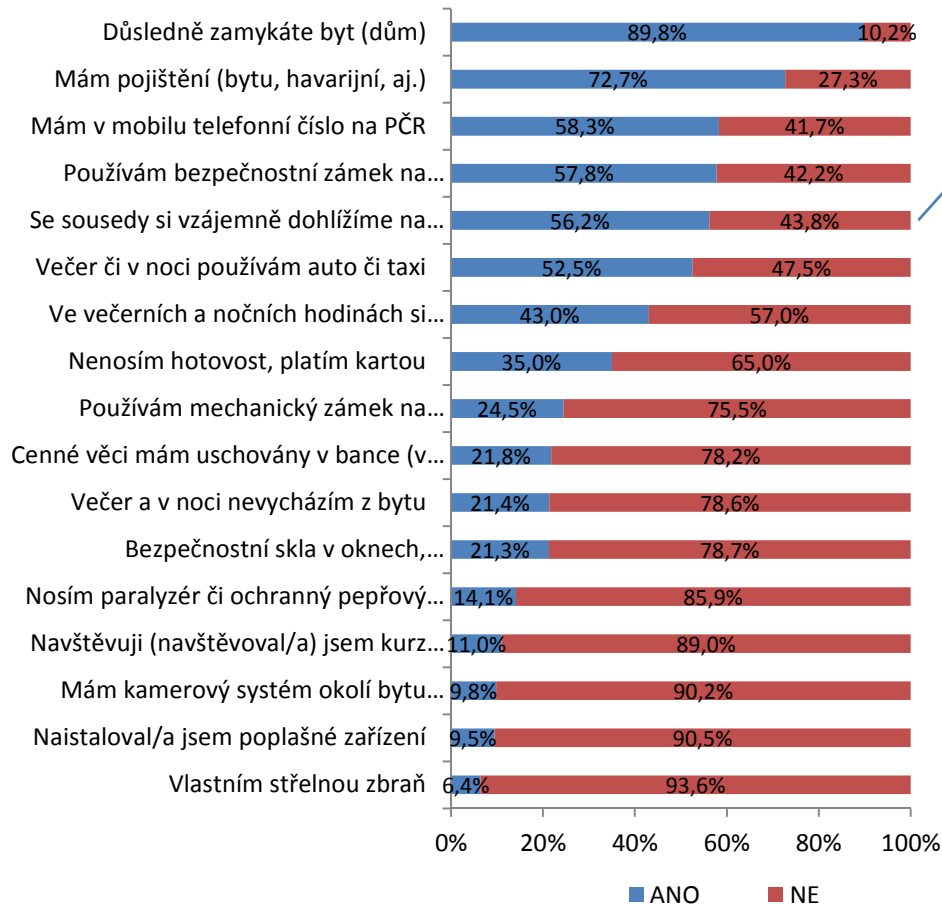
- 1) Posílení činnosti Policie ČR a městské policie v obci, především v nočních hodinách, zavedení asistentů prevence kriminality
- 2) Zavedení kamerového systému
- 3) Zahájení osvětové činnosti na školách, preventivní programy na školách, besedy s občany (seniory)
- 4) Dobře fungující vztah mezi občany a obcí
- 5) Noční osvětlení obcí, hlášení v místním rozhlase (o pohybu nebezpečných osob, možných rizicích), výstrahy ve zpravodaji
- 6) Foto-pasti, okamžité sdílení informací (SMS, sociální sítě), zákaz rizikových aktivit v obci (herny)

*Opět lze konstatovat, že nedošlo ke změně v realizovaných opatřeních obcemi oproti roku 2016, avšak jako velmi zajímavý je opět výskyt názorů směřujících k funkční kooperaci občanů a samosprávy a taktéž zařazení sociálních sítí do zvyšování místní bezpečnosti.

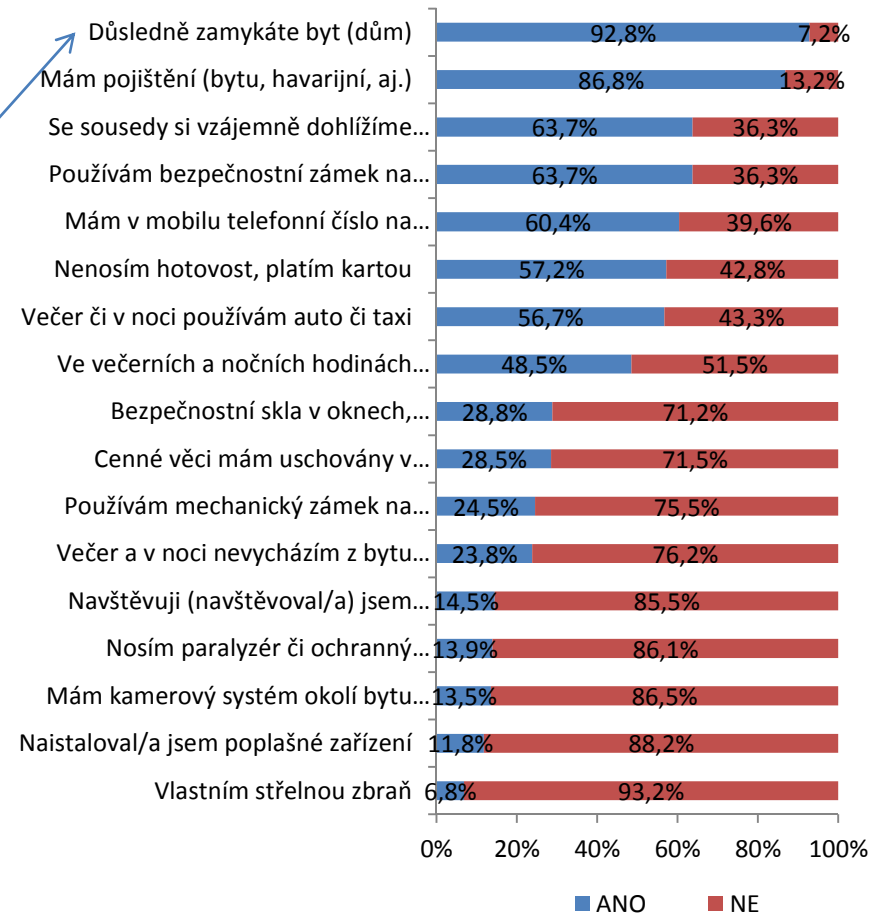

Graf 29: Podniká obec dostatečná opatření v rámci prevence kriminality - komparace let 2020 a 2016

Ze 17 předložených činností, které lze realizovat v domácnostech ke zvýšení bezpečnosti, má nejvyšší míru „užití“ důsledné zamykání bytu (domu), které uvedlo 92,8% oslovených respondentů. Druhým nejčastějším opatřením je pojištění (bytu, havarijní pojištění) s 86,8% a třetí pak „se sousedy si vzájemně dohlížíme na byt, dům“ – 63,7% dotázaných. Naopak téměř vůbec nejsou realizována následující opatření: vlastním střelnou zbraň (6,8%), instalace poplašného zařízení (11,8%) a kamerový systém v okolí bytu či domu (13,5% oslovených).

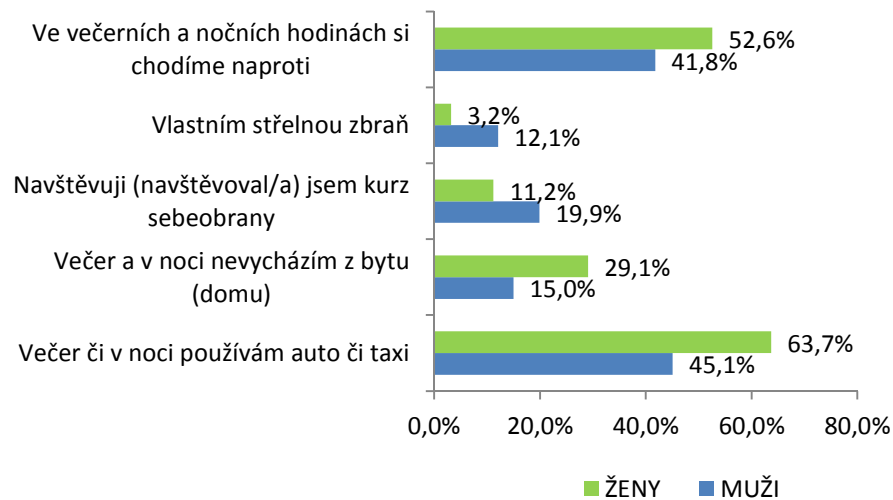

Graf 270: Která opatření ve své domácnosti používáte pro zvýšení vlastní bezpečnosti? (2016)

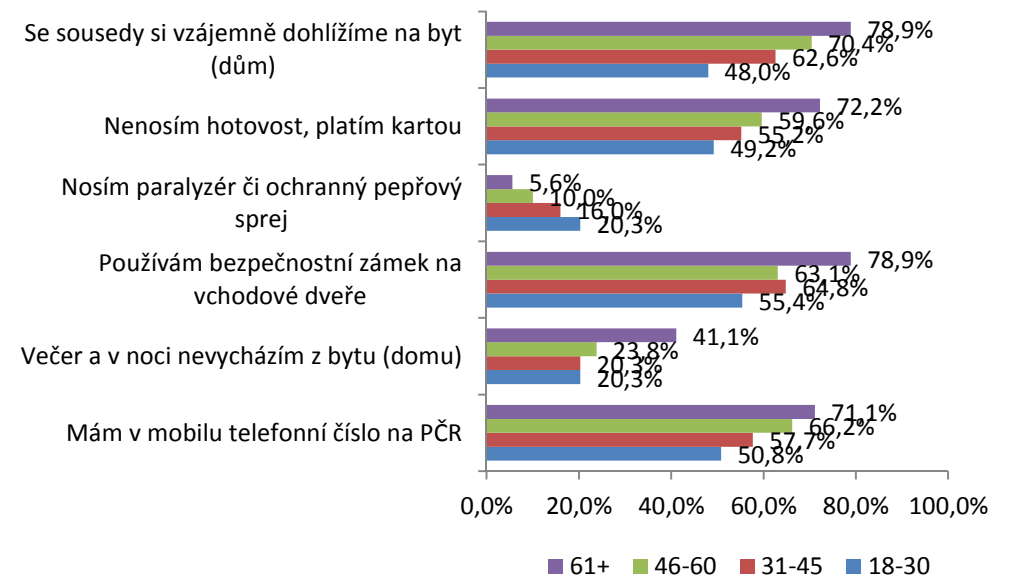

Graf 281: Která opatření ve své domácnosti používáte pro zvýšení vlastní bezpečnosti? (2020)

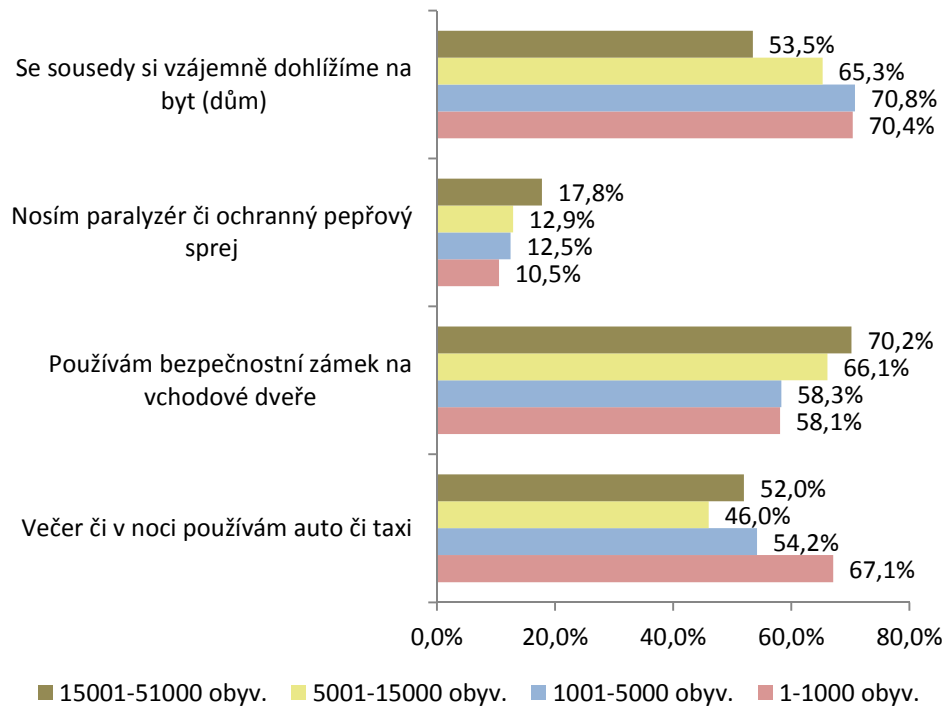
Sociodemografická podmíněnost: opět lze stejně jako v roce 2016 konstatovat, že výsledky nejsou překvapivé, byť mnoho z nich je statisticky významných (a lze je předpokládat i bez provedeného průzkumu). Ženy jsou kromě technických opatření (např. střelná zbraň, mechanický zámek na volant, poplašné zařízení) výrazně obezřetnější a mají potřebu více než muži eliminovat nebezpečí prostřednictvím různých opatření. Markantní je tato tendence u varianty „večer či v noci používám auto či taxi“. Tuto variantu uvedlo 2/3 žen, naopak necelá polovina mužů. Výrazný rozdíl byl zjištěn také u varianty „večer a v noci nevycházím z bytu (domu)“, kde toto opatření využívá každá 3. žena (pouze každý 7. muž). Zřetelná tendence byla analyzována u proměnné věk. Dotázaní z vyšších věkových kohort jsou obezřetnější a více využívají různá bezpečnostní opatření. Výjimku potvrzující pravidlo lze vidět u varianty „nosím paralyzér či ochranný pepřový sprej“. Toto opatření osoby s nejvyšším věkem téměř nedělají, spreje a paralyzéry nosí mladí do 30 let (každý 5.), taxi a auto používají ekonomicky stabilnější kohorty (31-45, 46-60). Zajímavý výsledek byl analyzován u varianty „se sousedy si vzájemně dohlížíme na byt (dům)“. Tuto variantu zvolilo téměř 80,0% oslovených ve věku nad 61 let! Velikost místa trvalého bydliště podle počtu obyvatel má vliv především u variant „používám bezpečnostní zámek na vchodové dveře“ a „používám paralyzér či ochranný pepřový sprej“, které využívají více dotázaní z větších sídel nad 15 000 obyvatel, naopak „sousedská výpomoc“ je typická v malých sídlech do 5000 obyvatel. Na základě analýzy lze také konstatovat, že místo trvalého bydliště v rámci okresů Kraje Vysočina nemá na realizaci jednotlivých bezpečnostních opatření vliv.

Graf 292: Realizovaná bezpečnostní opatření v domácnostech v závislosti na pohlaví respondentů (2020)

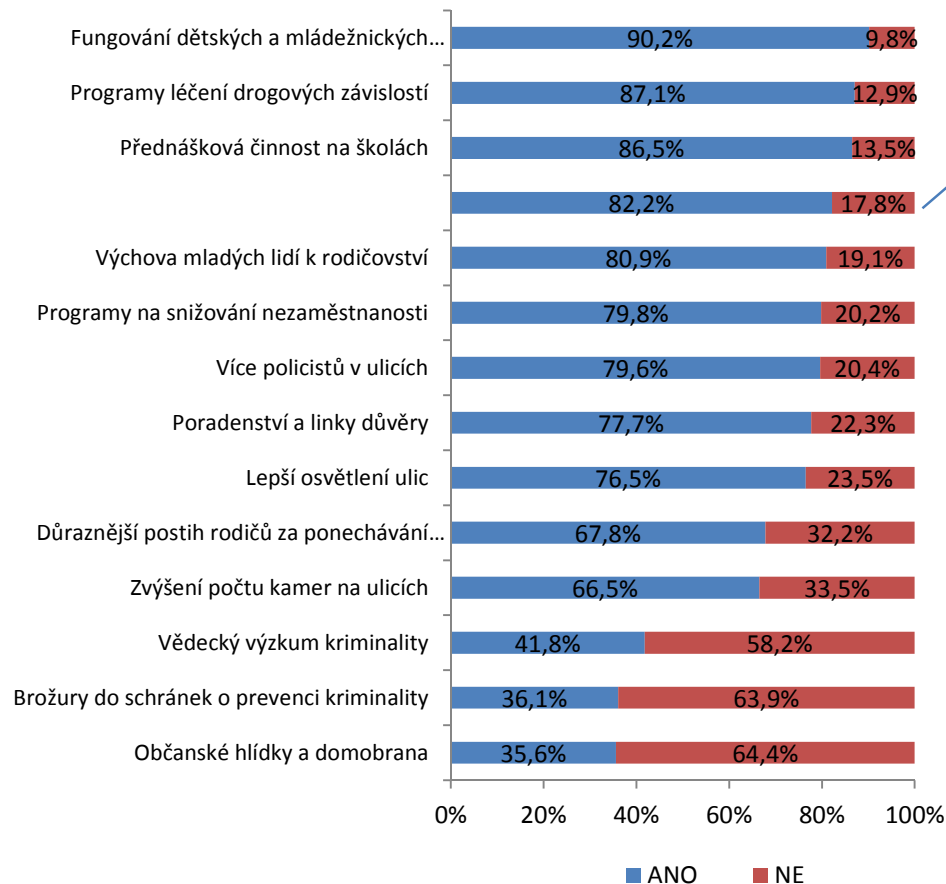

Graf 33: Realizovaná bezpečnostní opatření v domácnostech v závislosti na věku respondentů (2020)

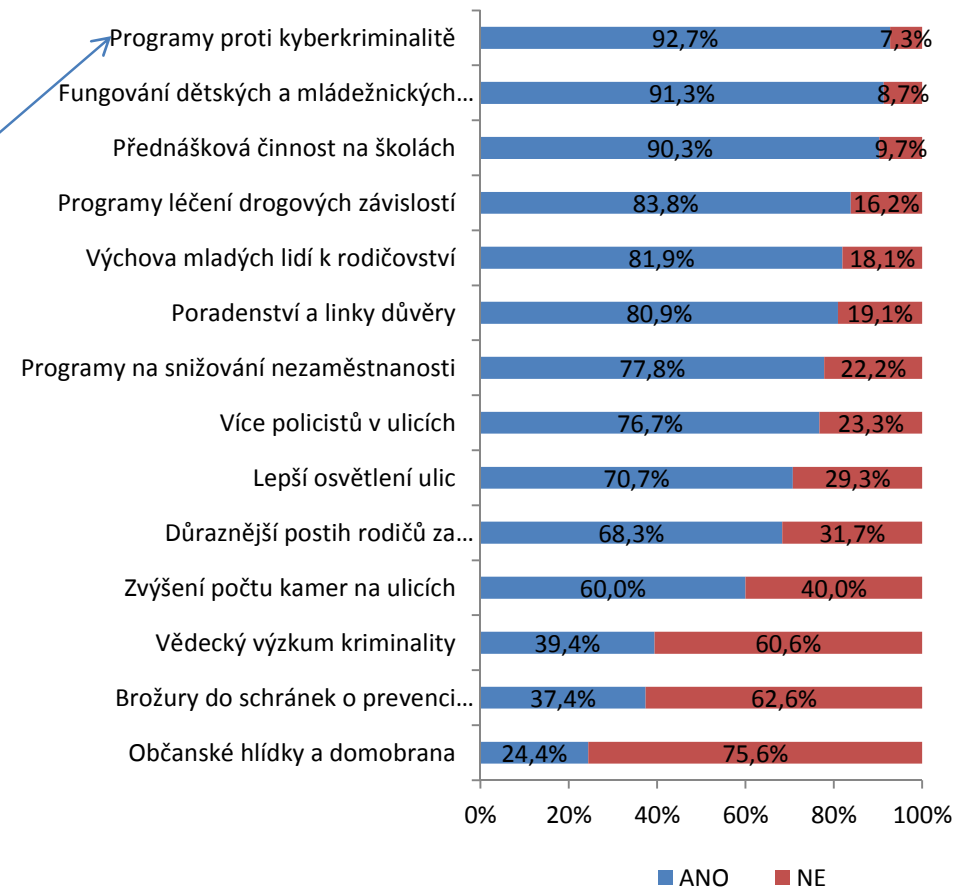

Graf 34: Realizovaná bezpečnostní opatření v domácnostech v závislosti na velikosti místa trvalého bydliště respondentů (2020)

Analýzou otázky, která zjišťovala podporu opatření k eliminaci kriminality, bylo zjištěno, že nejvíce by dotázaní uvítali „programy proti kyberkriminalitě“ (92,7% dotázaných), na druhém místě „fungování dětských a mládežnických organizací“ (91,3%) a jako třetí by respondenti uvítali „přednáškovou činnost na školách“ (90,3%). Naopak nejmenší podporu měla varianta „občanské hlídky a domobrana“, kterou by podporovalo pouze 24,4% dotázaných. I když lze oproti roku 2016 nalézt jisté rozdíly, v obecném pohledu se pořadí opatření zásadně neproměnilo s výjimkou programů proti kyberkriminalitu, které jsou v letošním průzkumu na prvním místě (4. v roce 2016).

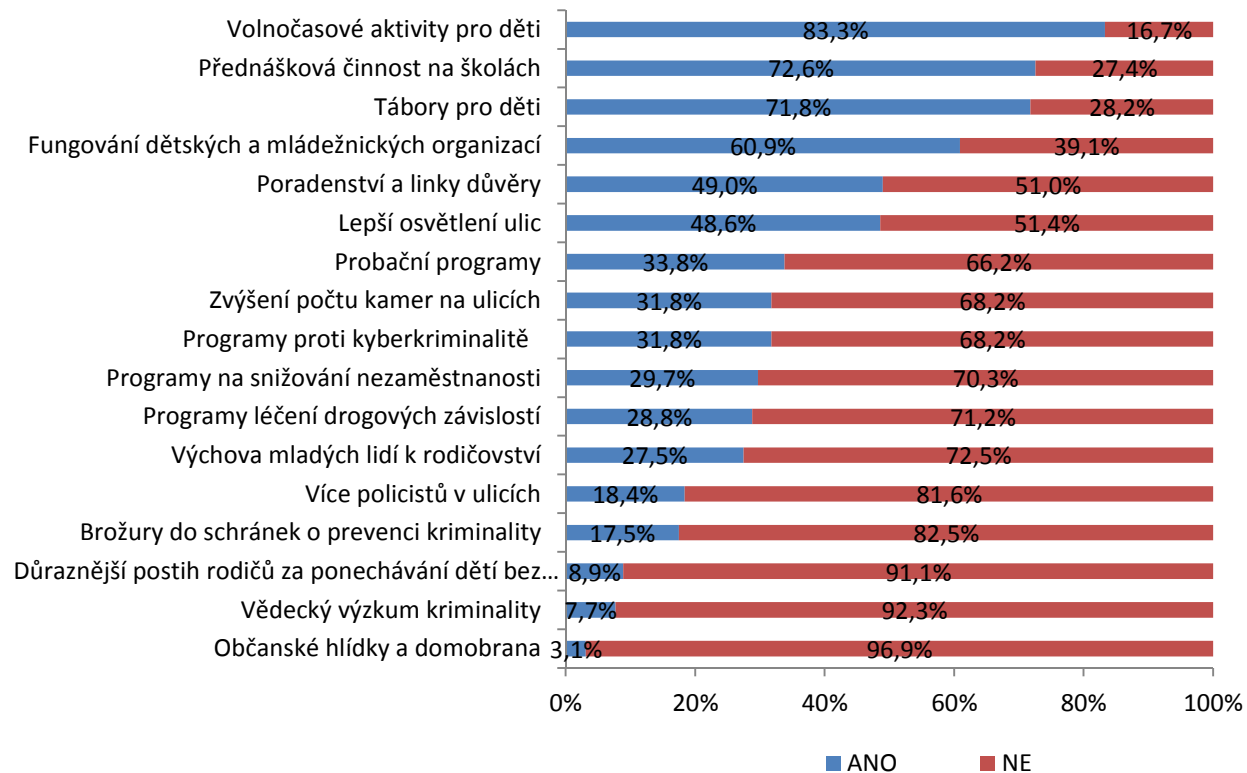
Graf 35: Které z programů byste podporoval/a jako prevenci proti kriminalitě? (2016)

Graf 36: Které z programů byste podporoval/a jako prevenci proti kriminalitě? (2020)

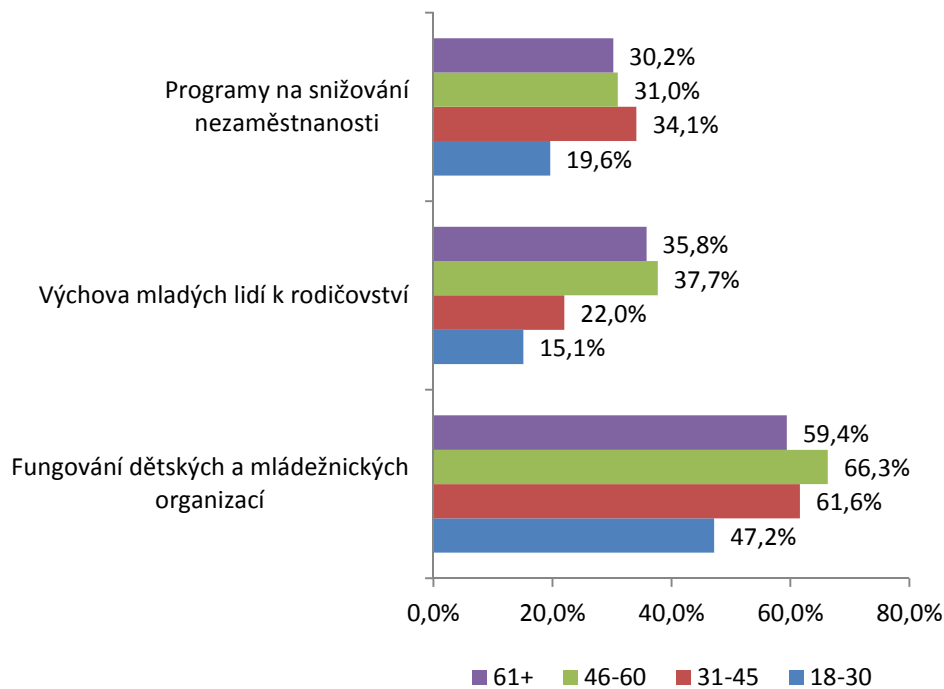
9 PREVENTIVNÍ ČINNOST OBCÍ A MOŽNOSTI DOBROVOLNICTVÍ

Jedním z nástrojů boje s kriminalitou je i její prevence, tedy snaha kriminalitě předcházet. Respondentům byla položena otázka, která zjišťovala znalost nějaké preventivní aktivity, která probíhá nebo v minulých letech proběhla v obci místa trvalého bydliště. Nejčastějším projevem prevence jsou „volnočasové aktivity pro děti“, které uvedlo 83,3% dotázaných respondentů. Další častou preventivní činností obcí je „přednášková činnost na školách“ a také „tábory pro děti“ (72,6% resp. 71,8%). Na opačném konci se nachází varianty „občanské hlídky a domobrana“, „vědecký výzkum kriminality“ a „důraznější postih rodičů za ponechávání dětí bez dozoru“.

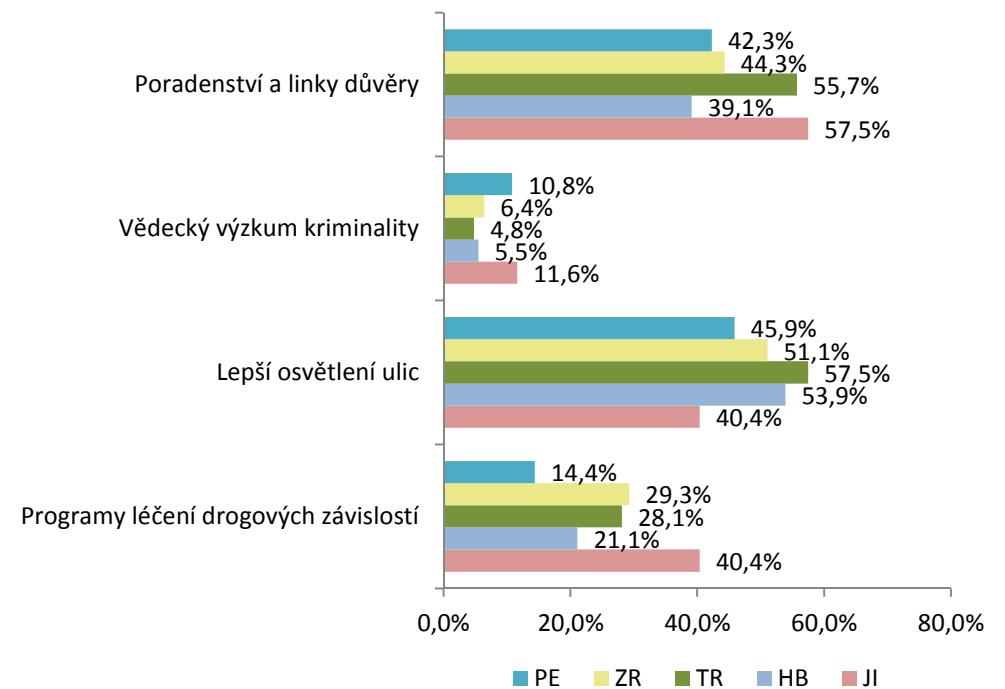

Graf 37: Znalost preventivních aktivit proti kriminalitě, které probíhají či proběhly v obci místa trvalého bydliště

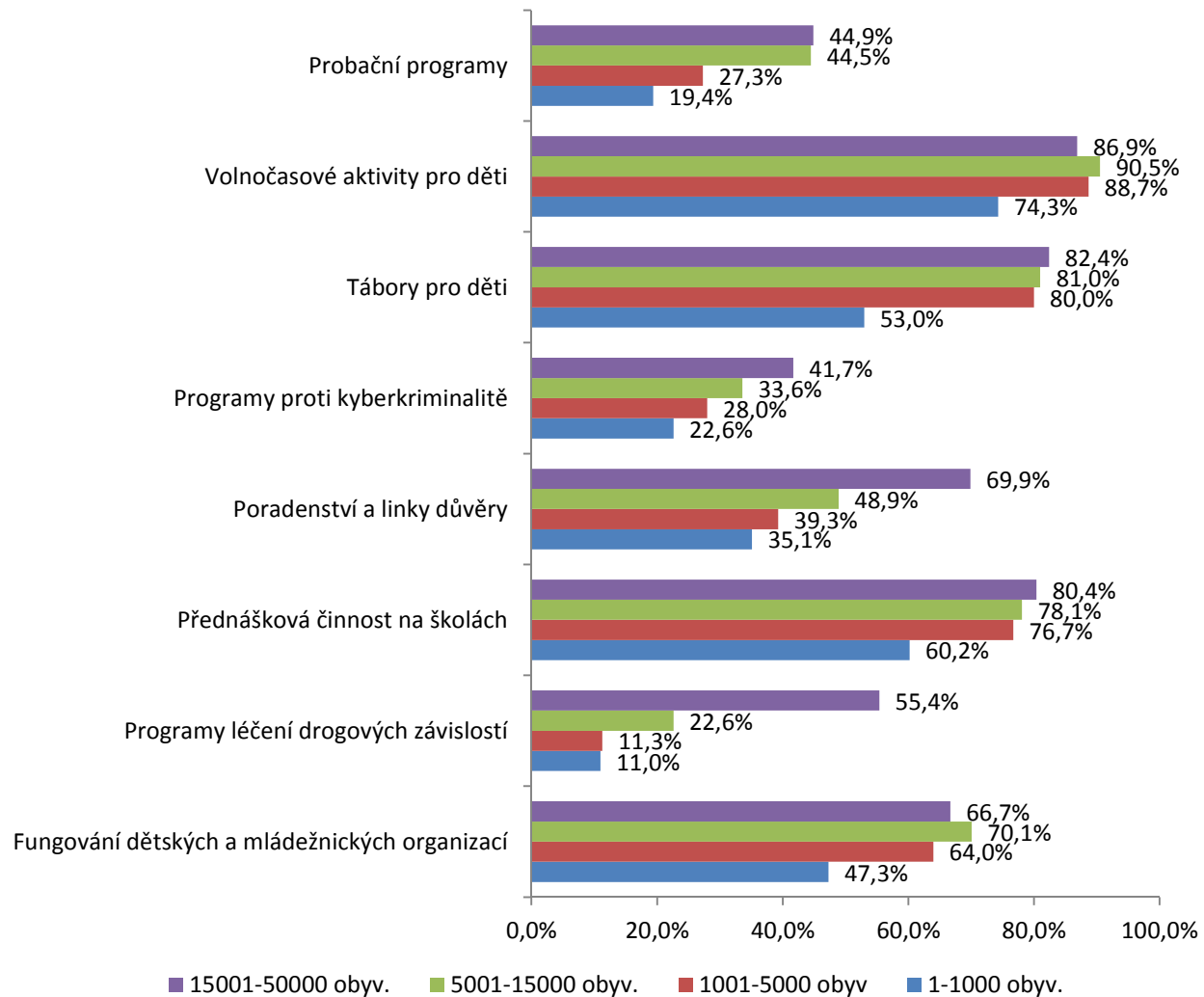
Sociodemografická podmíněnost: pro potřeby zadavatele průzkumu bude vhodné prezentovat výsledky u dvou sociodemografických proměnných a to u proměnné „místo trvalého bydliště v rámci okresů Kraje Vysočina“ a „velikost obce podle počtu obyvatel“. I když jisté tendence lze vypožorovat i u zbylých dvou sociodemografických proměnných, nejsou statisticky průkazné a ani funkční ve vztahu k potřebám zadavatele. Obecně lze říci, že muži znají spíše technická opatření, ženy ta, která se váží na volný čas a vzdělávání (především děti). Podobné je to i u proměnné věk, kde dotázaní ze středních kohort (předpoklad – ti, kteří mají děti) znají více přednáškové, vzdělávací a volnočasové aktivity. Z výše uvedených proměnných se jeví jako více determinální proměnná „počet obyvatel v místě trvalého bydliště“. Znalost dětských a mládežnických organizací, programů k léčení drogových závislostí a proti kyberkriminalitě, přednáškovou činnost, poradny a linky důvěry a probační programy znají markantně více respondenti z větších a velkých sídel.

Graf 38: Znalost preventivních aktivit proti kriminalitě, které probíhají či probíhaly v obci místa trvalého bydliště – vliv věku respondentů

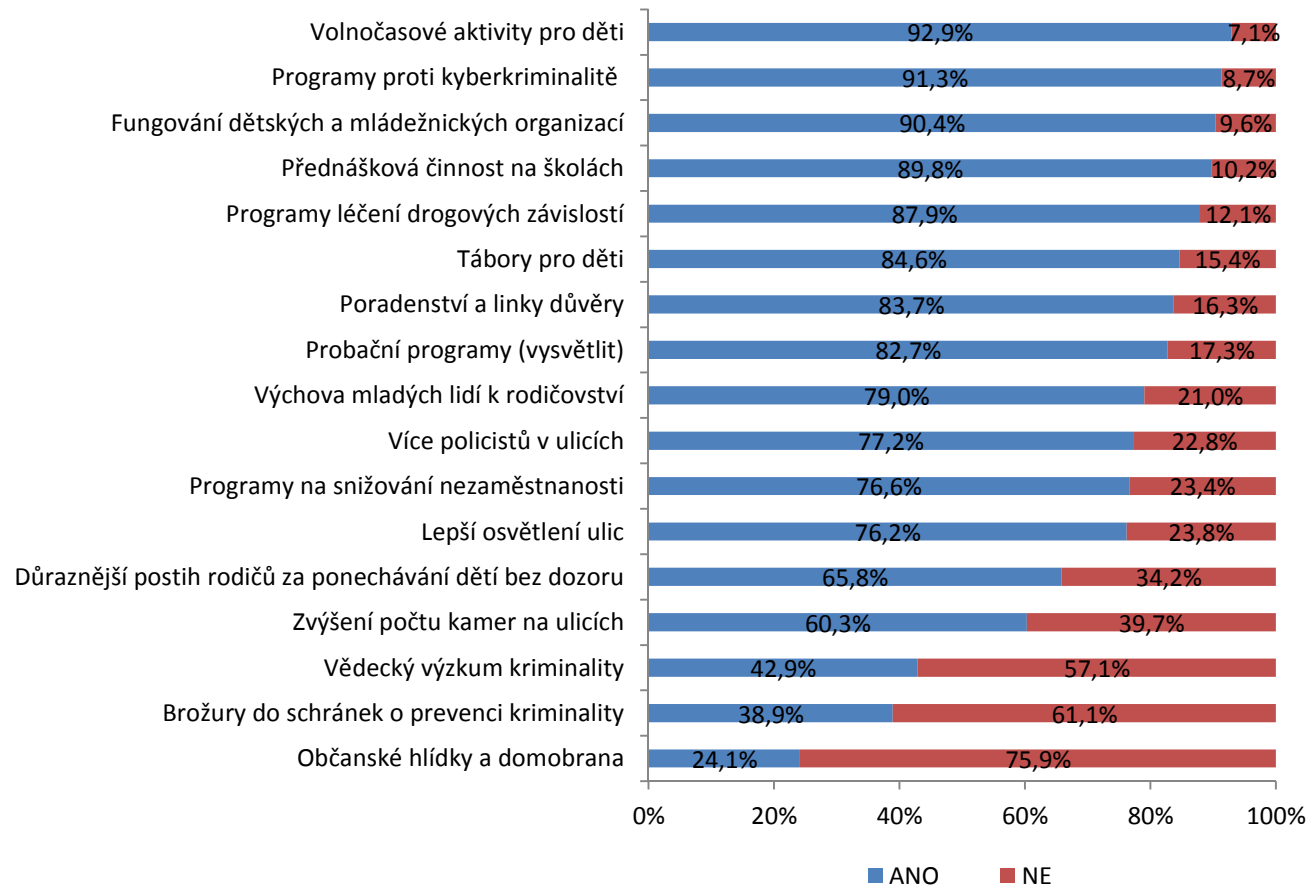

Graf 39: Znalost preventivních aktivit proti kriminalitě, které probíhají či probíhaly v obci místa trvalého bydliště – vliv věku respondentů

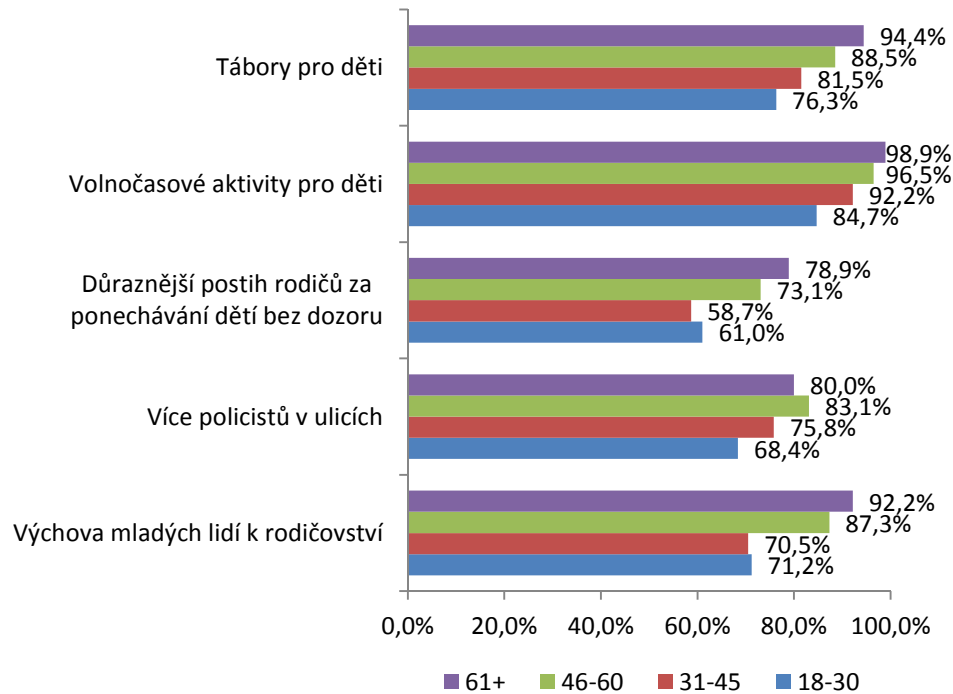
Graf 40: Znalost preventivních aktivit proti kriminalitě, které probíhají či probíhaly v obci místa trvalého bydliště – vliv velikosti obce podle počtu obyvatel

Další otázkou, která byla respondentům v rámci dotazování položena a která se svým smyslem vztahovala k prevenci kriminality, byla otázka směřující k aktivitám, které oslovení respondenti považují z hlediska budoucí prevence kriminality za důležité (realizované na úrovni obce, kraje, státu). Za velmi důležité považují dotázaní „volnočasové aktivity pro děti“ (92,9%), „programy proti kyberkriminalitě“ (91,3%) a „fungování dětských a mládežnických organizací“ (90,4%). Naopak „občanské hlídky a domobrana“ a „brožury do schránek o prevenci kriminality“ nejsou z hlediska respondentů důležité.

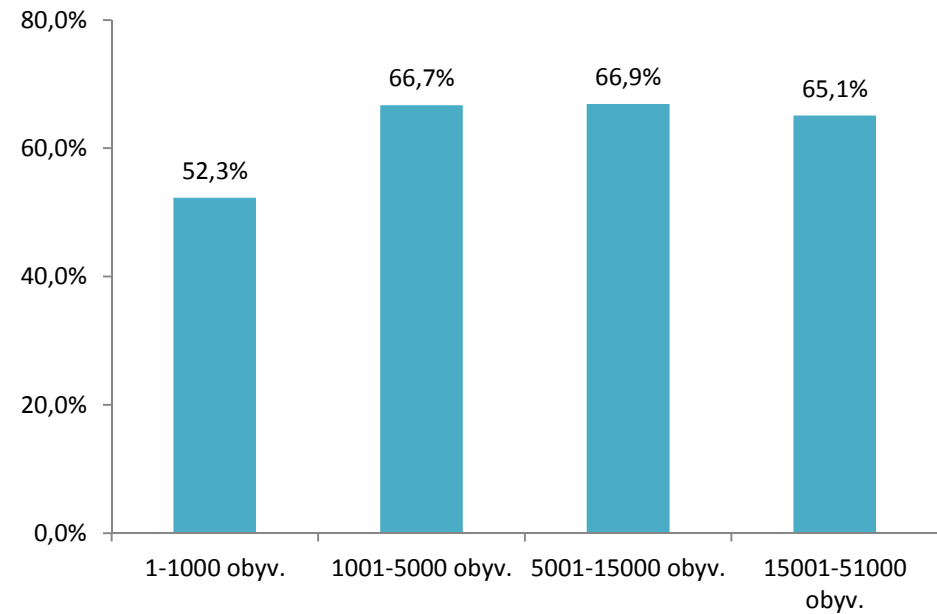

Graf 40: Které aktivity prevence kriminality realizované na úrovni obce, kraje, státu považujete za důležité?

Sociodemografická podmíněnost: je nutné konstatovat, že ze sociodemografických determinant se jeví u této otázky jako nejsilněji determinující proměnnou věk respondentů. Pohlaví, místo bydliště v rámci okresu Kraje Vysočina a ani velikost obce podle počtu obyvatel nemají vliv na dosažené výsledky. Byť se rozdíly mezi jednotlivými kohortami vyskytují, jsou minimální a také v mnoha případech statisticky nevýznamné. Starší dotázaní považují více za důležité téměř všechna nabízená opatření, markantnější rozdíly jsou variant „více policistů v ulicích“, „výchova mladistvých k rodičovství“, „důraznější postih rodičů za ponechávání dětí bez dozoru“, „volnočasové aktivity dětí“ a „tábory pro děti“. Zajímavý výsledek byl zjištěn u determinanty velikost obce podle počtu obyvatel. Zvýšení počtu kamer na ulicích považují za důležité obyvatelé z větších sídel.

Graf 41: Které aktivity prevence kriminality realizované na úrovni obce, kraje, státu považujete za důležité – vliv věku respondentů

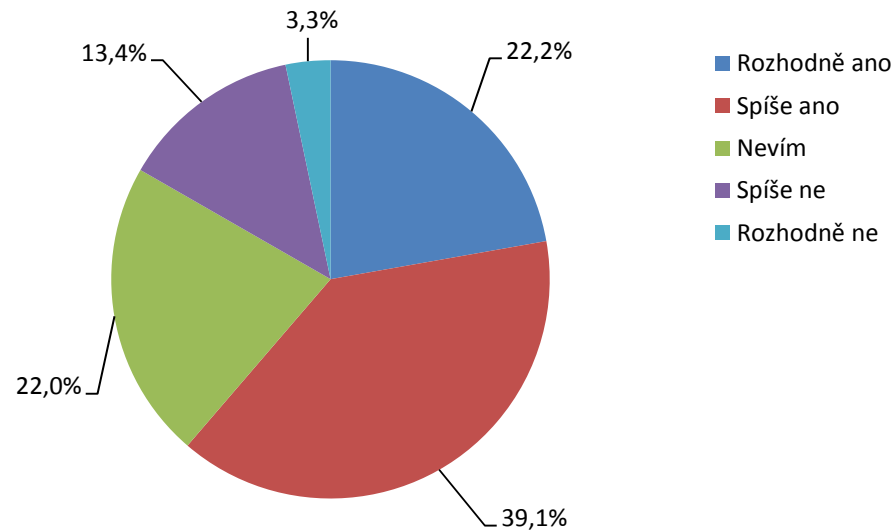

Graf 42: Za důležité v prevenci kriminality považují zvýšení počtu kamer v ulicích – vliv velikosti obce podle počtu obyvatel

Zapojení dobrovolníků obcemi do preventivní činnosti je hodnoceno dotázanými následovně: každý 5. respondent je rozhodně pro zapojení dobrovolníků do preventivní činnosti na úrovni obcí, spíše pro je 40,0% oslovených (celková míra souhlasu je přes 60,0%). Celková míra nesouhlasu se zapojením dobrovolníků je 15,0% (sloučené varianty „spíše ne“ a „rozhodně ne“).

Činnosti, kterým by se dobrovolníci měli věnovat, jsou následující:

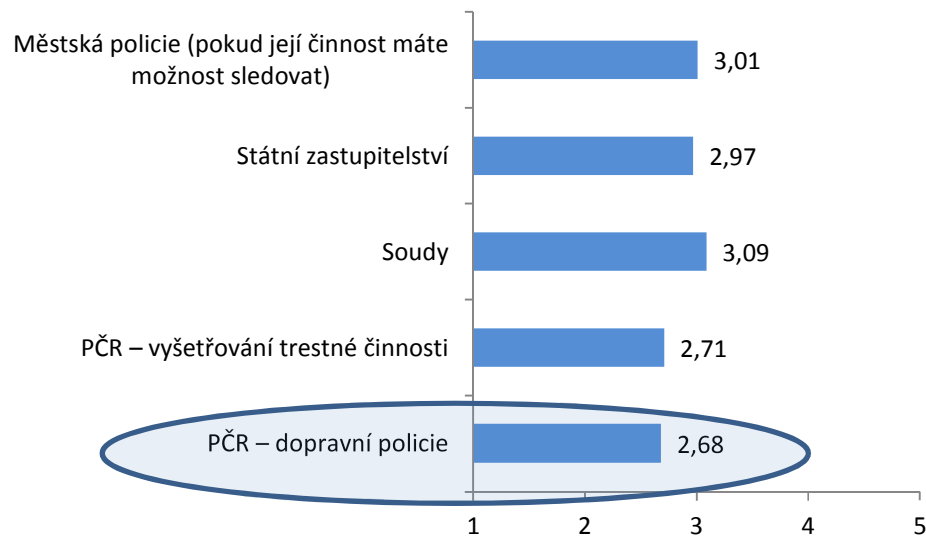
1. Volnočasové aktivity (organizace táborů, sportovní kroužky,
2. Dohled, hlídky (dohled na pořádek, čistotu, hlídky u přechodů, hřišť, hlídat noční klid)
3. Osvětová činnost (zaměření na děti, mládež, seniory)
4. Sdílení zkušeností
5. Vzdělávání (oblast dětí, mládeže, seniorů)
6. Pomáhat v organizacích (zaměřených svou činností na děti, mládež, seniory)
7. Pomoc PČR a MP (asistenti prevence kriminality)

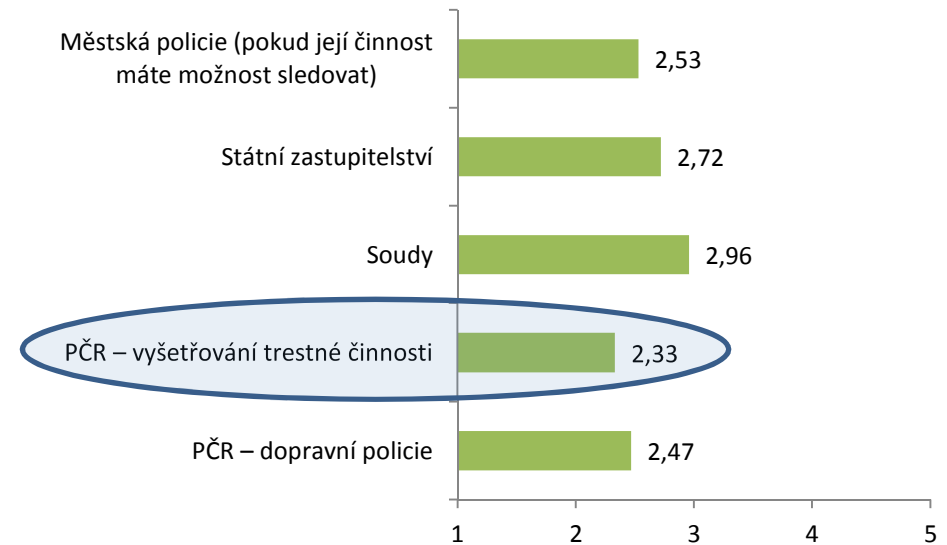
Graf 43: Zapojení dobrovolníků do preventivních činností obce.

10 HODNOCENÍ INSTITUCÍ ELIMINUJÍCÍCH KRIMINALITU

Hodnocení institucí starajících se o bezpečnost občanů bylo provedeno na pětibodové škále. Z analýzy dat vyplývá, že nejkvalitnější hodnocení má PČR – vyšetřování trestné činnosti s průměrem známek 2,33, druhé nejlepší hodnocení pak má PČR – dopravní policie (2,47). Naopak nejhorší hodnocení, tedy nejvyšší průměr známek, stejně jako v roce 2016 obdržely soudy (2,96). Oproti roku 2016 se výrazně změnila percepce všech hodnocených bezpečnostních složek směrem k pozitivním hodnotám.

Graf 304: Jak hodnotíte práci institucí starajících se o bezpečnost občanů? (2016)

Graf 315: Jak hodnotíte práci institucí starajících se o bezpečnost občanů? (2020)

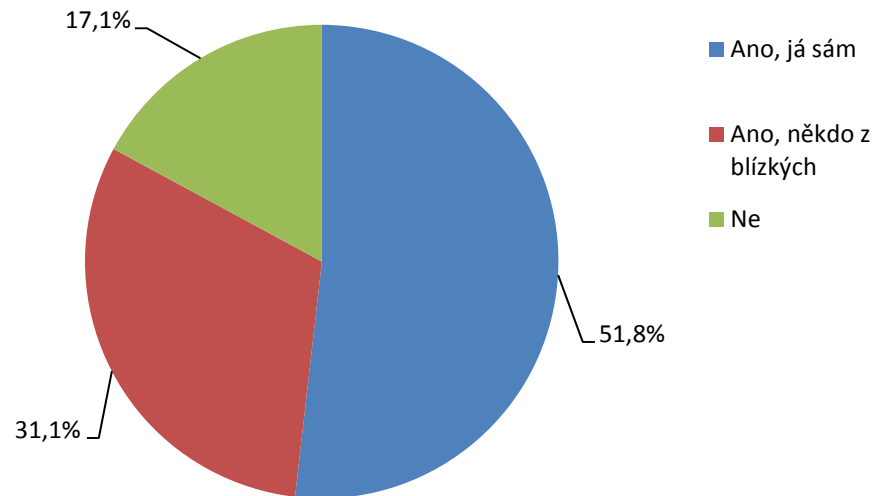
Z hlediska analýzy třídění II. stupně je možné konstatovat, že žádná ze sociodemografických determinant nemá statisticky významný vliv na názory týkající se institucí starajících se o bezpečnost občanů. I když některé rozdíly mezi kohortami existují, jsou však naprosto statisticky neprůkazné. V následující tabulce č. 5 je prezentováno rozložení hodnocení podle místa trvalého bydliště respondentů v rámci jednotlivých okresů Kraje Vysočina. Tabulka má orientační charakter, mohla by být však pro zadavatele jistým vodítkem při tvorbě strategických programů prevence kriminality v rámci jednotlivých regionů Kraje Vysočina. Zvýrazněny jsou nejvyšší průměrné hodnoty, tedy nejhorší hodnocení instituce v daném okresu. Zajímavé je hodnocení městské policie podle v jednotlivých okresech. Nejpozitivnější hodnocení má MP v okrese Pelhřimov, výrazně horší pak v okrese Havlíčkův Brod a Jihlava.

Tabulka 3: Průměr hodnocení jednotlivých institucí starajících se o bezpečnost občanů v závislosti na místě trvalého bydliště v rámci okresů Kraje Vysočina (2016)

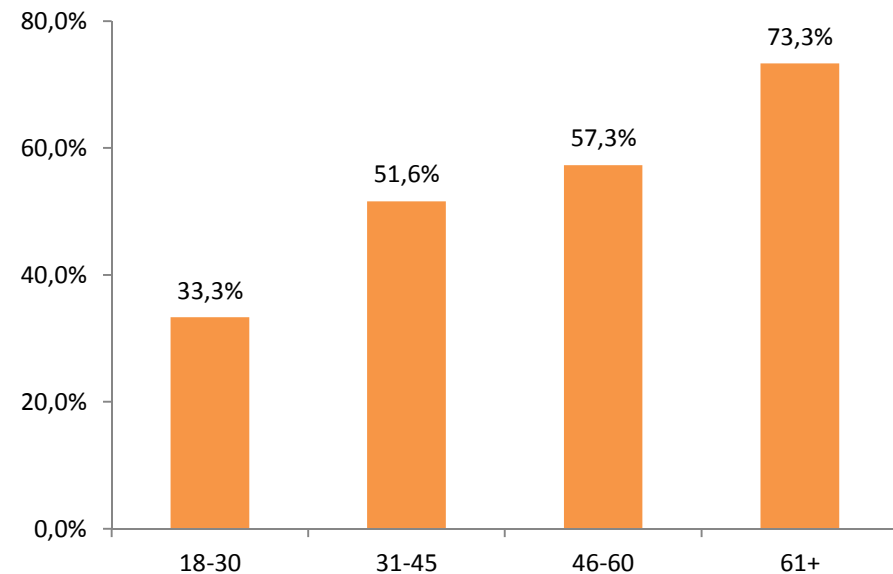
Instituce	Jl	HB	TR	ZR	PE
PČR – dopravní policie	2,51	2,51	2,61	2,29	2,50
PČR – vyšetřování trestné činnosti	2,39	2,31	2,41	2,25	2,29
Soudy	3,02	2,87	2,95	3,00	2,81
Státní zastupitelství	2,73	2,60	2,74	2,81	2,62
Městská policie (pokud její činnost máte možnost sledovat)	2,70	2,71	2,53	2,44	2,02

11 PROBLEMATIKA TZV. ŠMEJDŮ

Novinkou v průzkumu kriminality pro rok 2020 je problematika tzv. šmejdů. Ani v roce 2011 a ani v roce 2016 nebyla tato problematika řešena a tak nebudou data komparována s předchozími výsledky. Z analýzy dat otázky, která zjišťovala, zda se dotázaní setkali s člověkem, který by jim či jejich blízkým nabízel různé „výhodné“ služby, produkty či zájezdy, vyplývá, že 83,0% dotázaných takovou zkušenost má (každý 2. osobní zkušenost, každý 3. přes své blízké). 17,0% respondentů takovou zkušenost nemá. Z hlediska sociodemografické determinace je zcela zřetelné, že základní determinantou takové zkušenosti je věk. Jestliže 1/3 respondentů z věkové kohorty do 30 let uvádí zkušenost s „nabízejícím“ člověkem, v kohortě osob nad 61 let to jsou již 3/4!

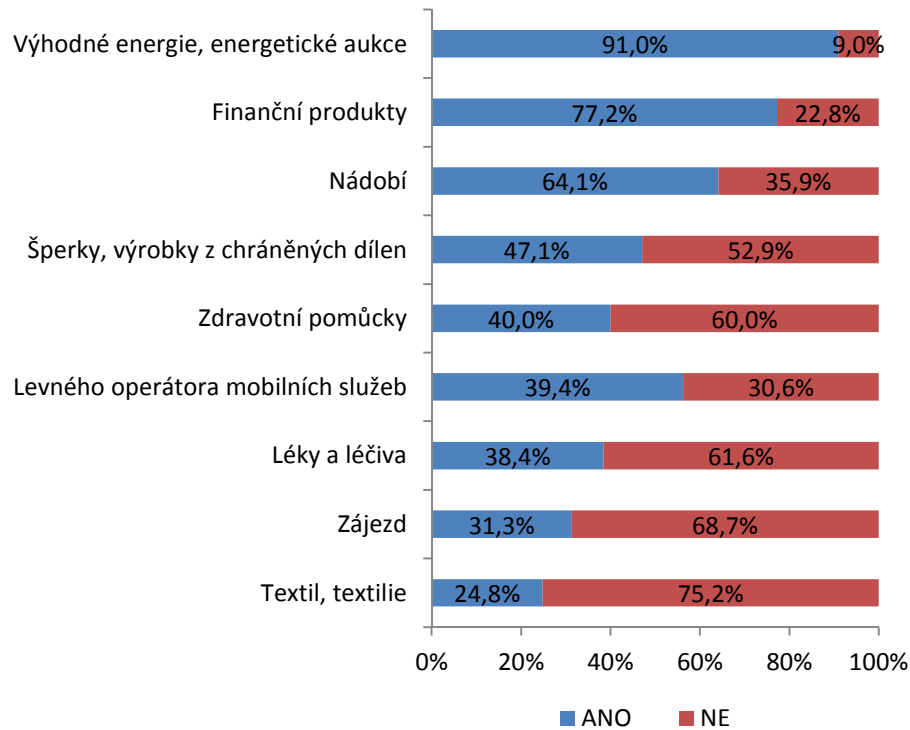
Graf 326: Zkušenost se „šmejdý“

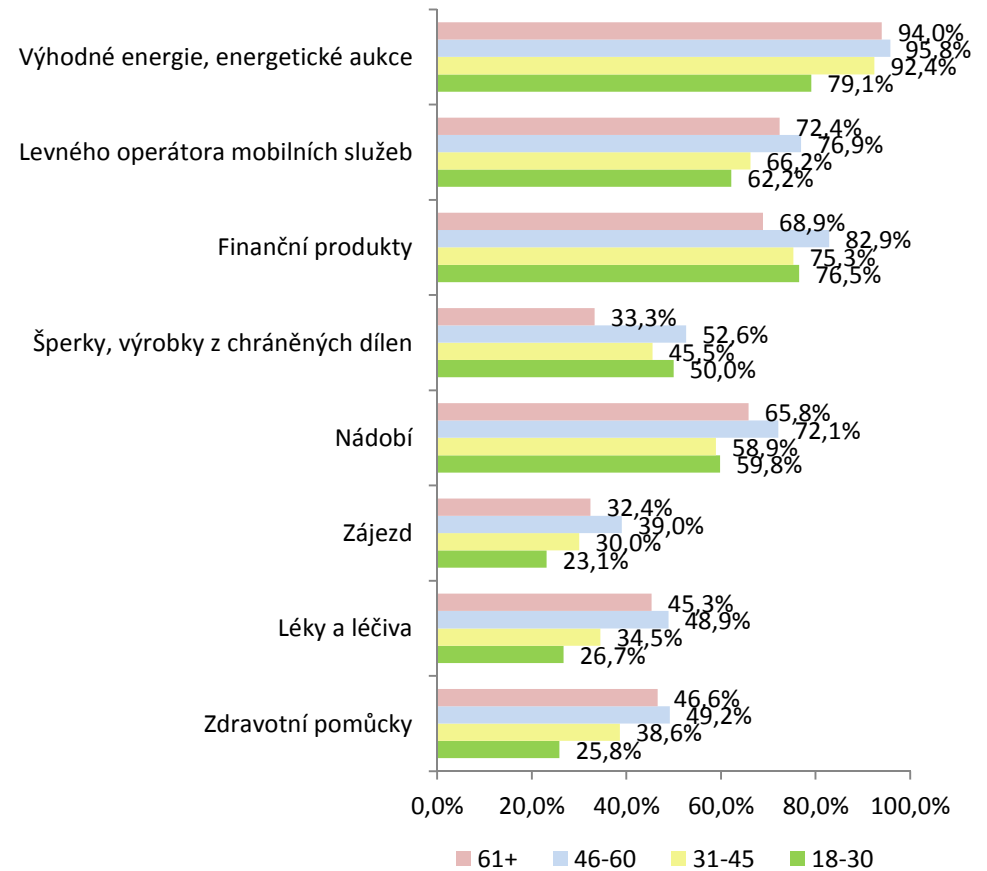
Graf 337: Zkušenost se „šmejdý“ varianta „ano, já sám mám zkušenost“ – vliv věku respondentů

A co „šmejdi“ nejčastěji nabízejí za produkty či služby? Na základě osobní zkušenosti respondentů lze sestavit následující pořadí: nejčastěji „šmejdi“ nabízí „výhodné energie, energetické aukce“ (91,0%), následují finanční produkty (77,2%) a třetím nejčastěji nabízeným produktem je nádobí (64,1%). Nejmenší zkušenost mají respondenti s „textilem či s textiliemi“.

Sociodemografická determinace: opět lze konstatovat, že nejsilnější determinantou je věk respondentů, kde můžeme vidět poměrně významné rozdíly v nabízených produktech. U ostatních sociodemografických proměnných se jedná spíše o statisticky nevýznamné rozdíly.

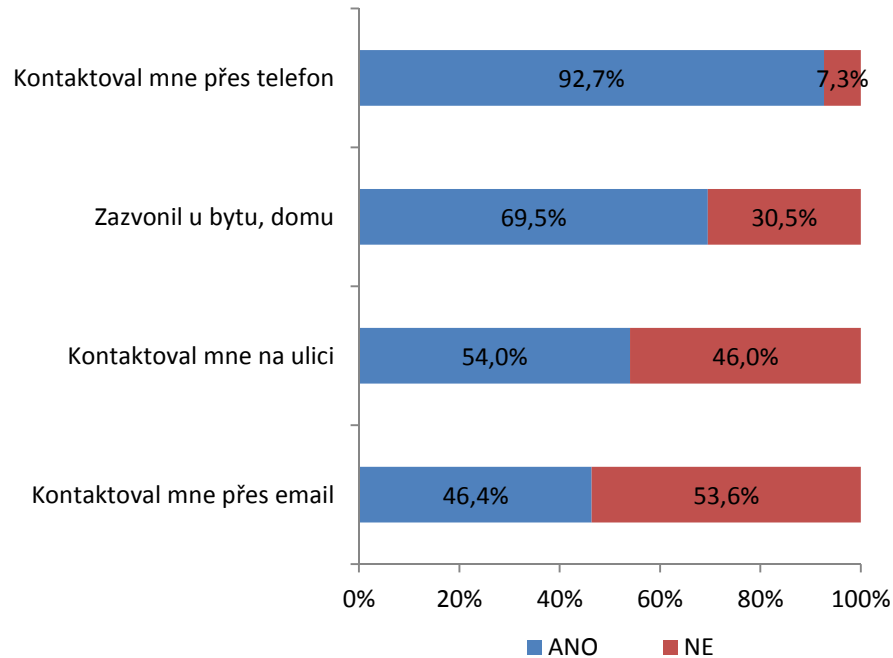

Graf 347: „Šmejdy“ nabízené produkty či služby.

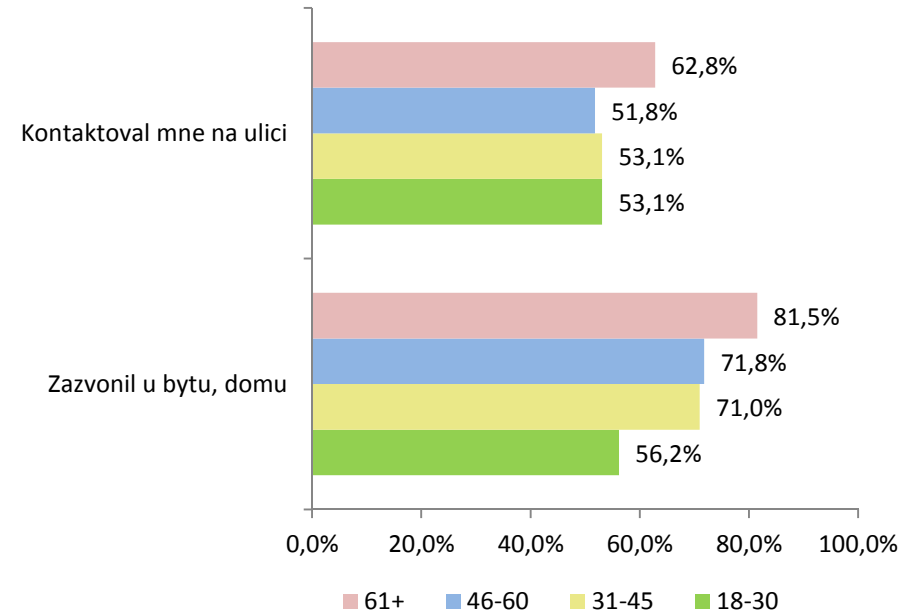

Graf 358: „Šmejdy“ nabízené produkty či služby – vliv věku respondentů

Způsoby kontaktování „šmejdy“ jsou prezentovány v grafu č. 49. Nejvíce používaným způsobem kontaktování osob s nabídkou produktů je telefon. Tuto variantu zvolilo 92,7% osob s osobní zkušeností se „šmejdy“. Nejméně kontaktů bylo přes email. V sociodemografické determinaci je zásadní rozdíl ve způsobu kontaktování u determinanty věk a variant „byt, dům“ a „ulice“ (viz grafy 49 a 50).

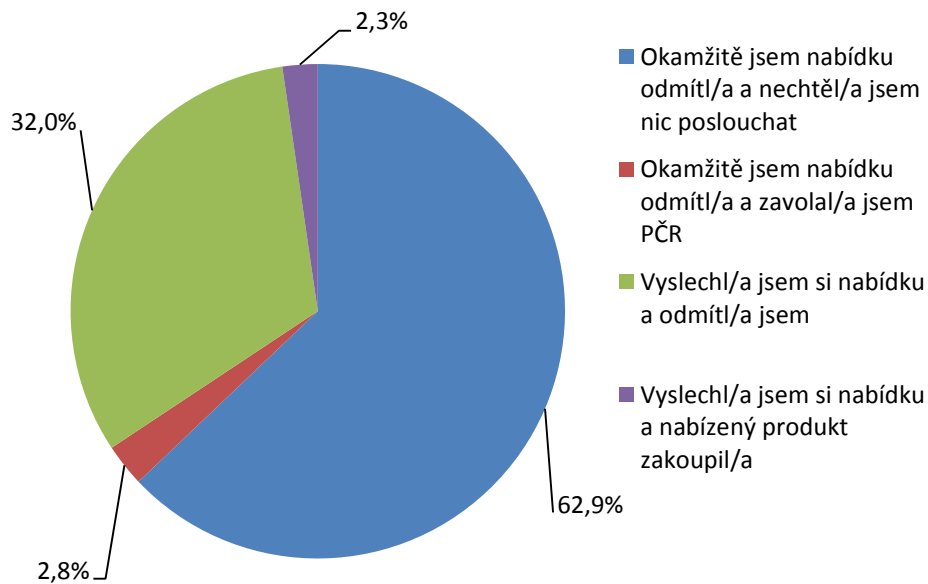
Graf 49: Způsob kontaktování osob „šmejdy“ při nabízení produktů a služeb.

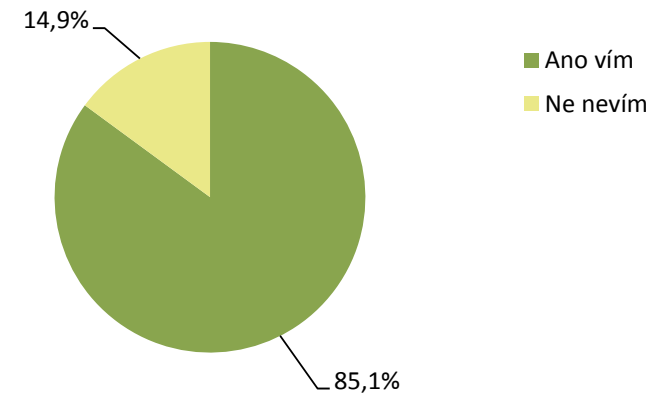
Graf 50: Způsob kontaktování osob „šmejdy“ při nabízení produktů a služeb vliv věku respondentů

Reakce na kontaktování „šmejdy“ je v drtivé většině velmi odmítavá. Nejvíce respondentů uvedlo, že po kontaktu „okamžitě nabídku odmítli a nechtěli nic poslouchat“ respektive „nabídku si vyslechli a odmítli“. Produkt či službu zakoupilo pouze 2,3% dotázaných respondentů z Kraje Vysočina. Z důvodu nízké saturace dvou variant nebude u této proměnné dále provedeno třídění II. stupně.

Těm respondentům, kteří uvedli, že nemají zkušenost se „šmejdy“, byla položena otázka, která zjišťovala, zda by věděli, jak na takovou situaci reagovat. 85,0% oslovených sdělilo, že ano, pouze 15,0% by si s takovou situací neporadilo.

Graf 51: Reakce respondentů na kontaktování „šmejdy“.

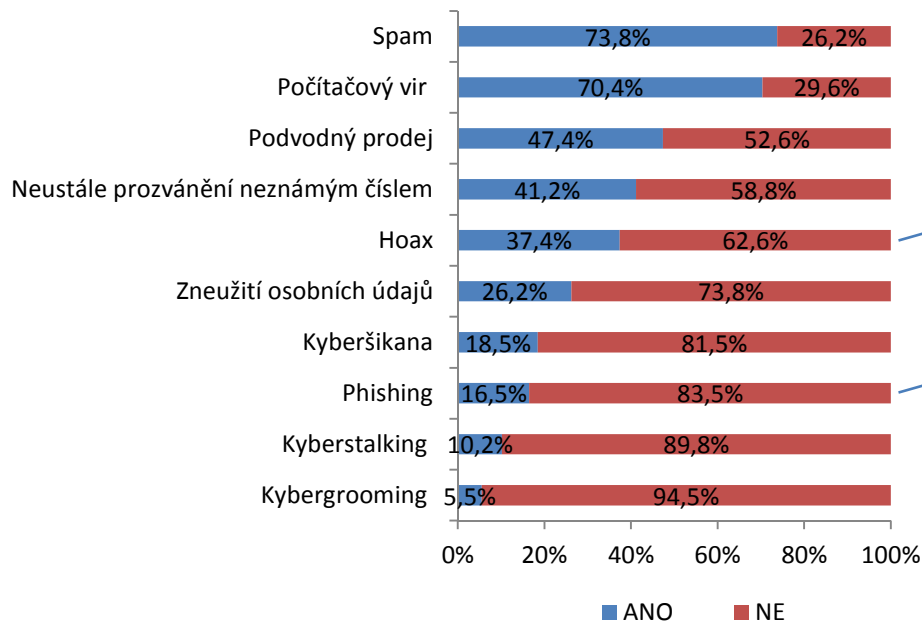
Graf 51: Pokud nemáte zkušenost se „šmejdy“, víte jak reagovat?

A jak by dotázaní reagovali, i když doposud neměli možnost se se šmejdy setkat? Kategorizací volné výpovědi byly nalezeny následující reakce:

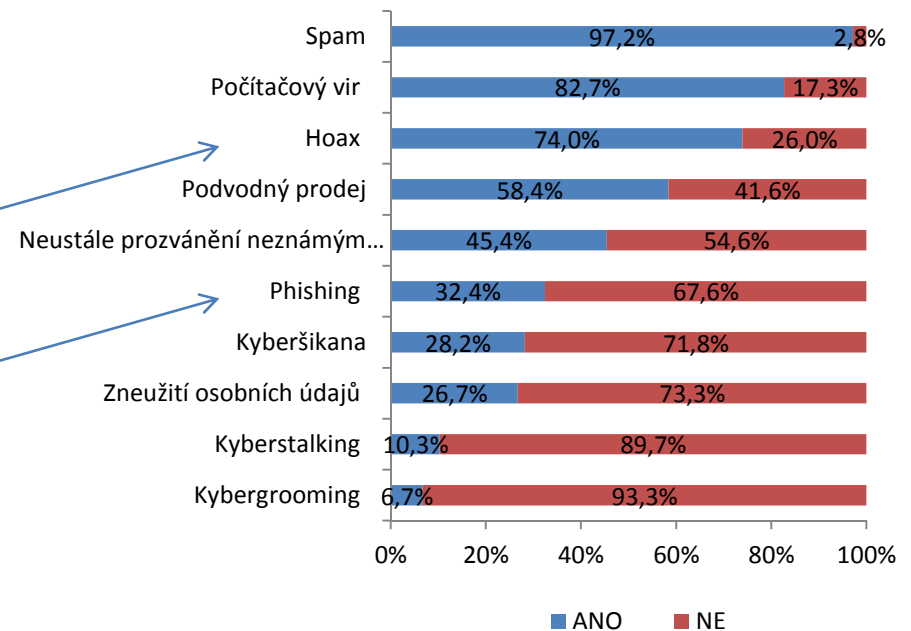
1. Okamžitě odejít, okamžitě ukončit kontakt
2. Řeknu důrazné NE! Odmítnu!
3. Asertivní reakce, efekt dlouhohrající desky NE, NE, NE!
4. Nerozvíjet téma hovoru
5. Volat PČR nebo MP
6. Nezvedat cizí čísla a blokovat
7. Neposlouchat, nic nepodepisovat, neříkat ano!

12 PERCEPCE ELEKTRONICKÉ KRIMINALITY (KYBERKRIMINALITA)

Od roku 2016 je novým prvkem v průzkumu percepce kriminality část zaměřená na elektronickou kriminalitu (kyberkriminalitu), kde se vyskytuje mnoho termínů, které jsou tzv. neologismy. Respondentům byla předložena k posouzení baterie pojmů vztahující se k problematice elektronické kriminality. Z výsledků analýzy vyplývá, že nejvíce se dotázaní v roce 2020 setkali se „spamem“ (97,2%) a s počítačovým virem (82,7%). S čím se respondenti téměř nesetkávají je „kybergrooming“ (6,7%) a „kyberstalking“ (10,3%). I když se pouze každý čtvrtý dotázaný setkal se „zneužitím osobních údajů“, nejvíce se tohoto druhu elektronické kriminality respondenti obávají (téměř 80,0%). Dále mají obavu z „počítačového viru (téměř 90,0% respondentů) a „phishingu“ (59,0%). Nejméně se obávají dotázaní „spamu“. V porovnání s rokem 2016 se na prvních a posledních místech nic nezměnilo, u některých variant došlo k prohození pozic (např.: hoax a phishing postoupily v žebříčku znalosti výše). Co je však markantní, je navýšení procentuálních hodnot u jednotlivých aspektů elektronické kriminality.

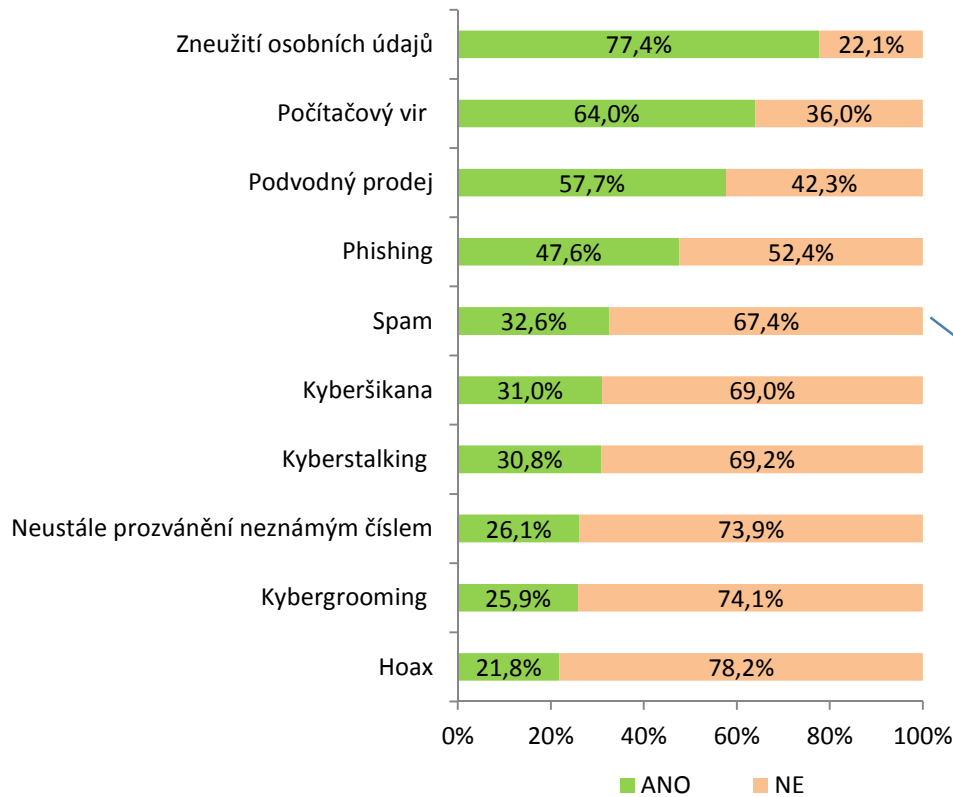

Graf 52: Setkali jste se s některým z pojmů elektronické kriminality? (2016)

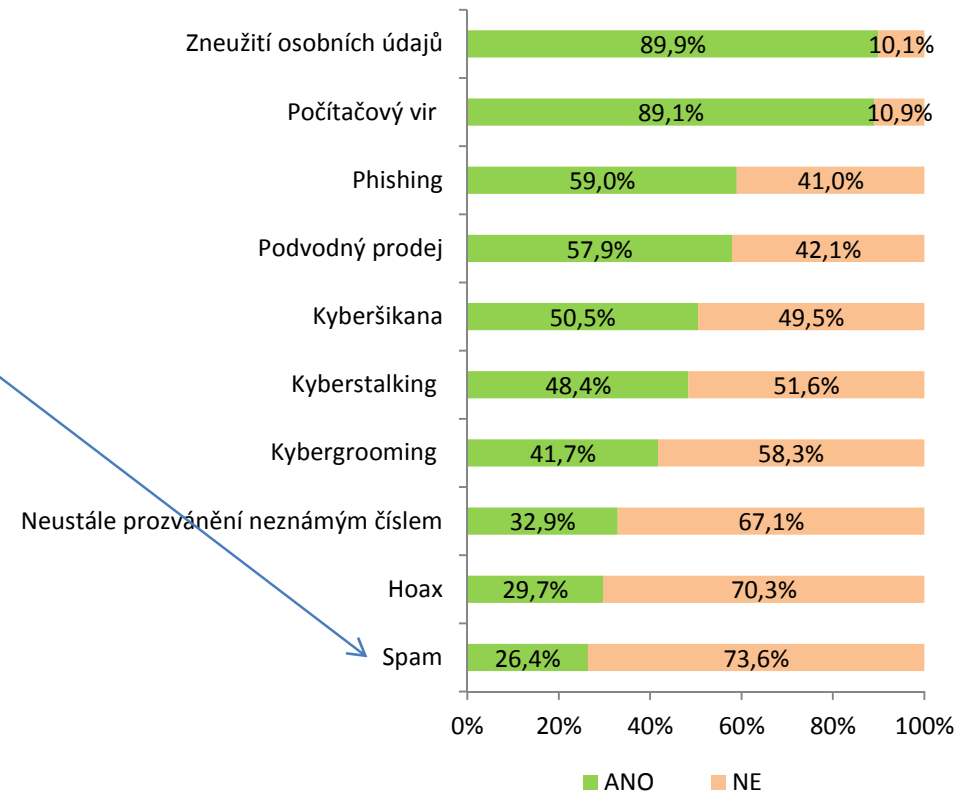

Graf 53: Setkali jste se s některým z pojmů elektronické kriminality? (2020)

Porovnáme-li druhy elektronické kriminality z hlediska obavy respondentů mezi roky 2016 a 2020, pak lze konstatovat, že v letošním roce jsme zaznamenali dvě výrazné změny. Nejvyšší míru obavy si podržely varianty „zneužití osobních údajů“ a „počítačový vir“, avšak na třetím místě se nově objevuje „phishing“. Co však velmi zásadní je změna pozice varianty „spam“. V roce 2016 to byla varianta s 5. nejvyšší mírou obavy, v roce 2020 je to varianta s nejnižší mírou obavy (spamu se obává každý 4. dotázaný respondent).

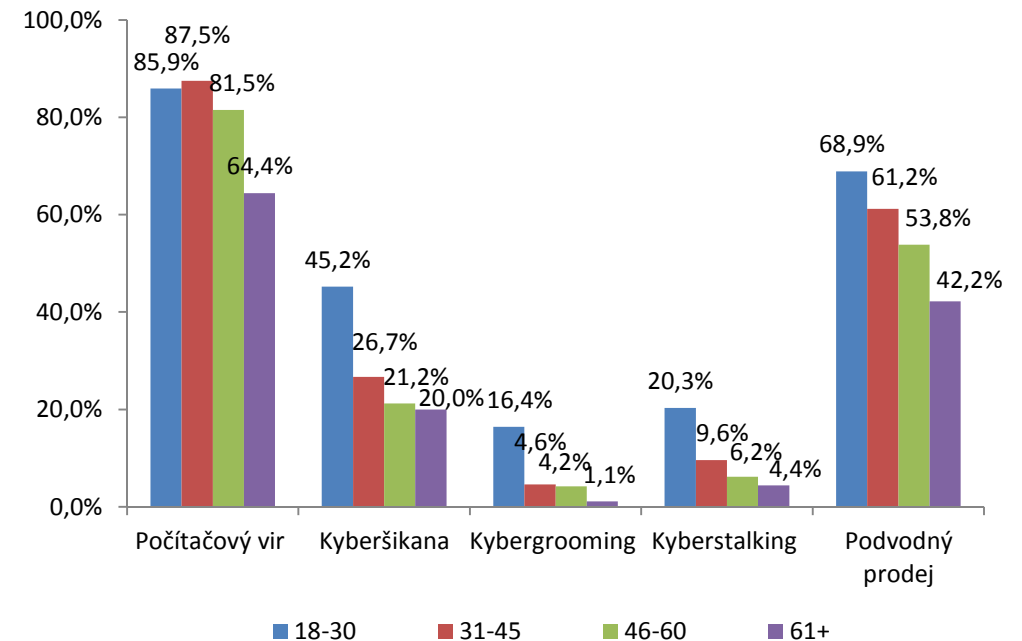
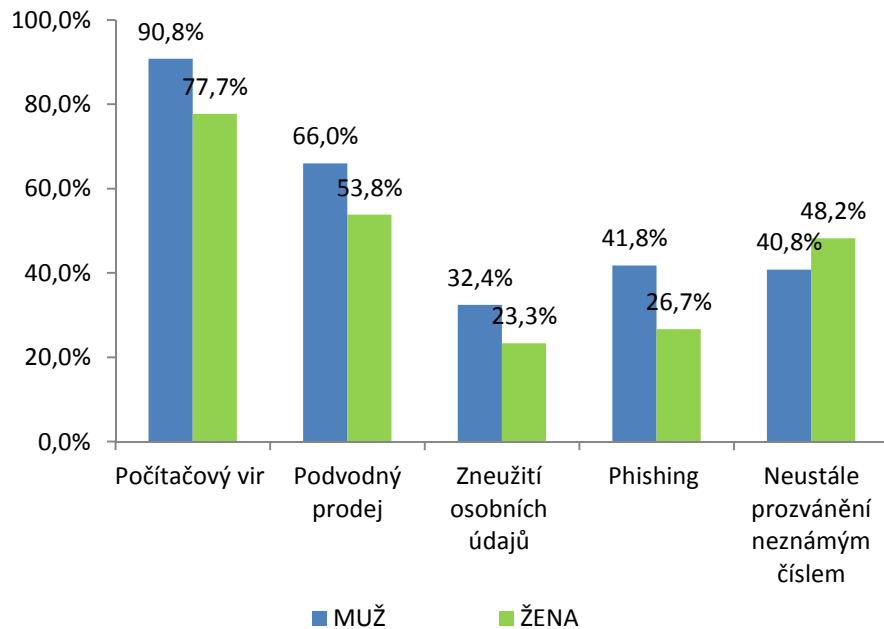

Graf 54: Míra obavy z jednotlivých druhů elektronické kriminality (2016)

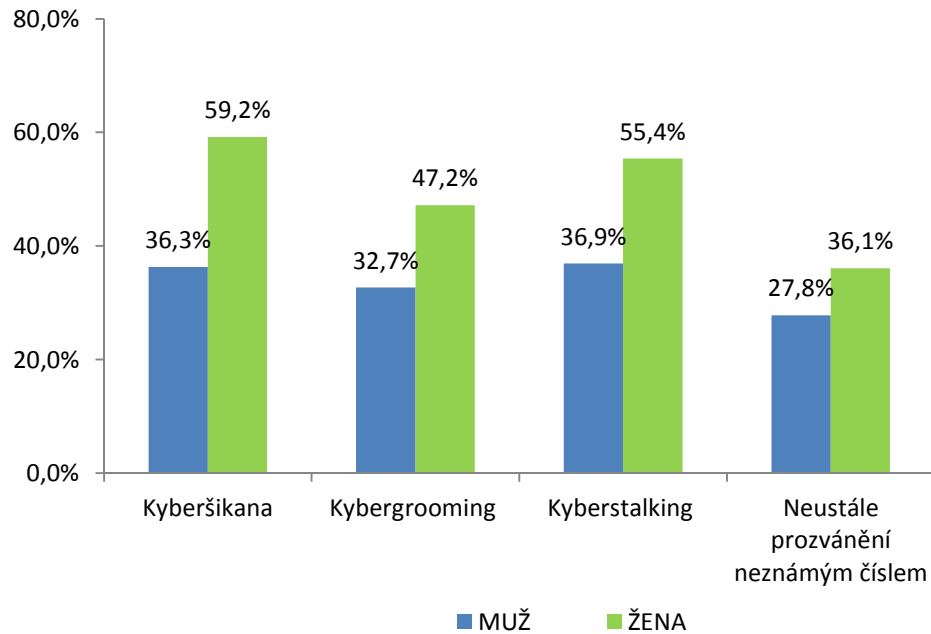
Graf 55: Míra obavy z jednotlivých druhů elektronické kriminality (2020)

Sociodemografická podmíněnost: muži vykazují vyšší míru setkání se s jednotlivými druhy elektronické kriminality (více používají počítač), výjimkou je varianta „neustálé prozvánění neznámým číslem“, které se týká téměř poloviny žen. Jak lze předpokládat, věk a vzdělání hrají zásadní roli v tom, jak dotázaní obyvatelé Kraje Vysočina percipují jednotlivé druhy elektronické kriminality (věk jsme však v tomto průzkumu upozadili z důvodu neodpovídajícího reprezentativního rozložení). Lze tedy konstatovat, že čím nižší věk, tím vyšší míra „setkávání se“ s jednotlivými druhy e-kriminality. Lze také konstatovat, že z hlediska velikosti místa trvalého bydliště podle počtu obyvatel nejsou mezi respondenty zásadní rozdíly (což svědčí o smazávání rozdílů mezi městem a vesnicí v používání a využívání PC a internetu) a také z hlediska místa trvalého bydliště v rámci okresů Kraje Vysočina (využívání počítače a internetu není vázáno na místo trvalého bydliště – jinak řečeno, kyberprostor nemá okres). Velmi podobná tendence se nachází také u otázky zjišťující obavu z jednotlivých druhů e-kriminality. Mladí vykazují vyšší míru obavy u většiny druhů e-kriminality, výjimku tvoří varianty „spam“ a „prozvánění“, u pohlaví je situace opačná oproti předešlé otázce. Vyšší míru obavy vykazují ženy a to u všech položek. Místo trvalého bydliště nemá vliv na obavu z kyberkriminality. Pokud porovnáme v této závěrečné zprávě oba sledované roky (2016 a 2020), pak lze konstatovat, že u výše prezentovaných diferenciací se situace téměř nezměnila. Následující grafy budou dokumentovat výše uvedené tendence.

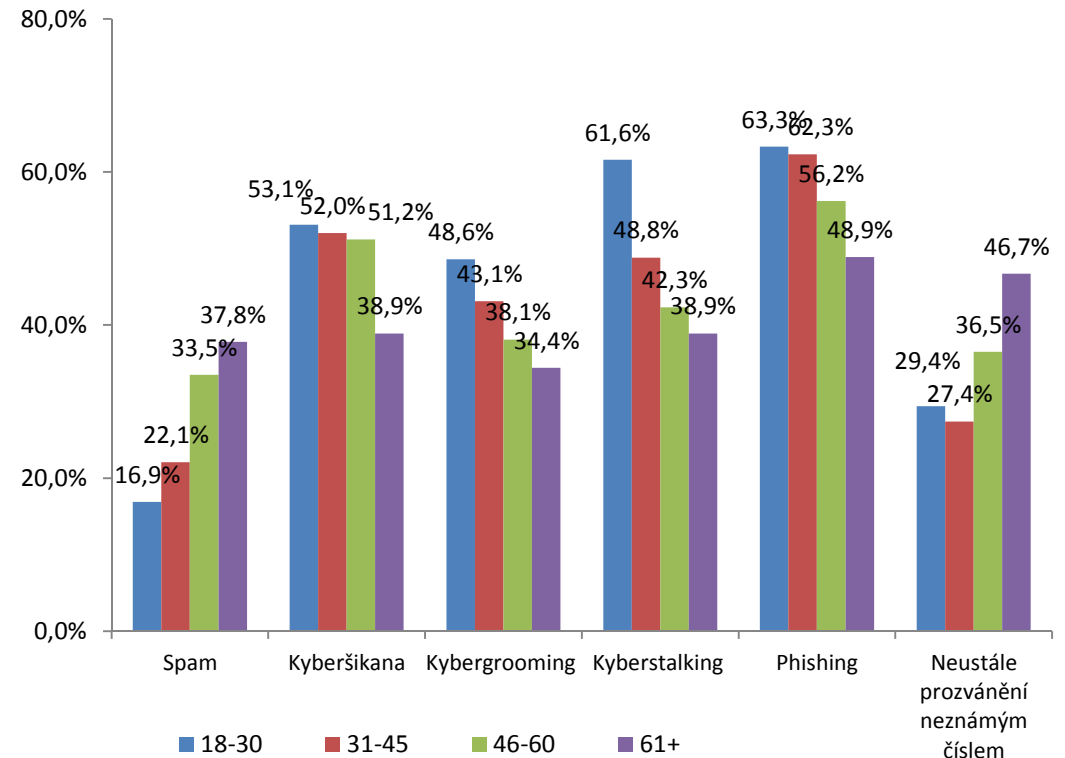

Graf 56: Setkali jste se někdy s pojmy elektronické kriminality – vliv pohlaví respondentům (2020)

Graf 57: Setkali jste se někdy s pojmy elektronické kriminality – vliv věku respondentům (2020)

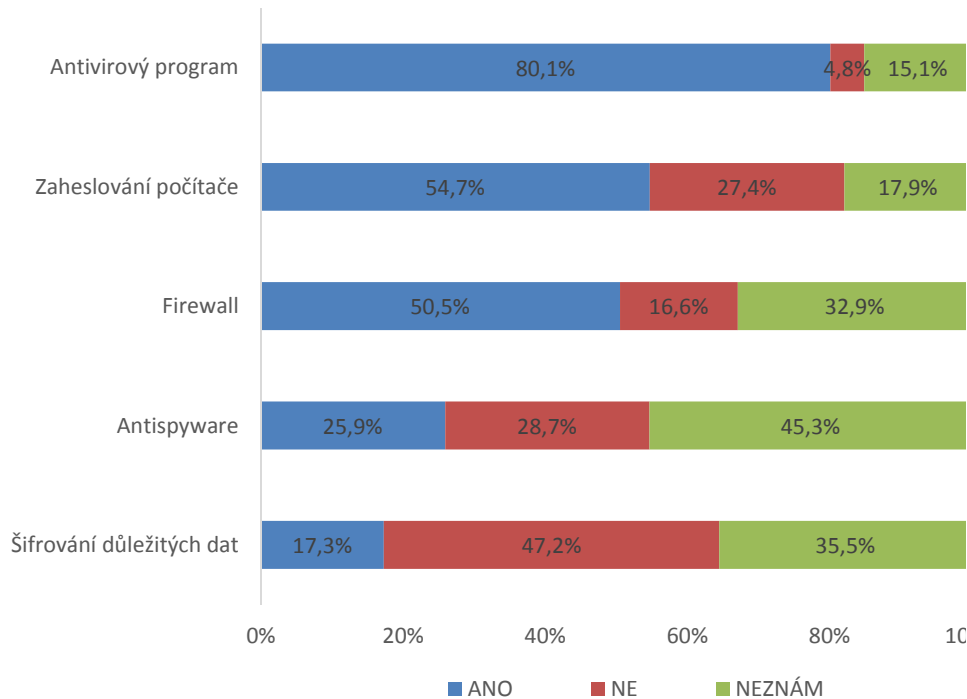

Graf 368: Jaké formy elektronické kriminality se obáváte – vliv pohlaví respondentů (2020)

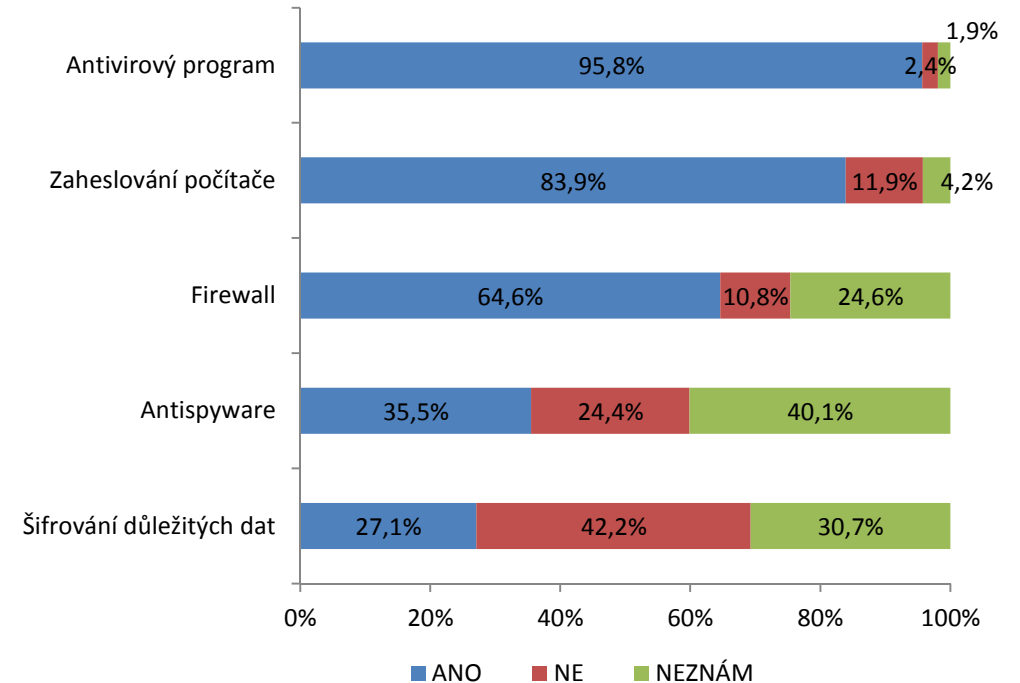

Graf 379: Jaké formy elektronické kriminality se obáváte – vliv věku respondentů (2020)

Zabezpečení počítače se děje nejčastěji prostřednictvím antivirového programu. Tento způsob uvádí 96,0% dotázaných respondentů z Kraje Vysočina. 84,0% respondentů používá zaheslování počítače a 2/3 firewall. Nejméně využívaným způsobem zabezpečení počítače je „šifrování důležitých dat“. V porovnání s rokem 2016 se pořadí nezměnilo, co se změnilo, jsou procentní hodnoty, které se u všech nabízených možností zabezpečení navýšily.

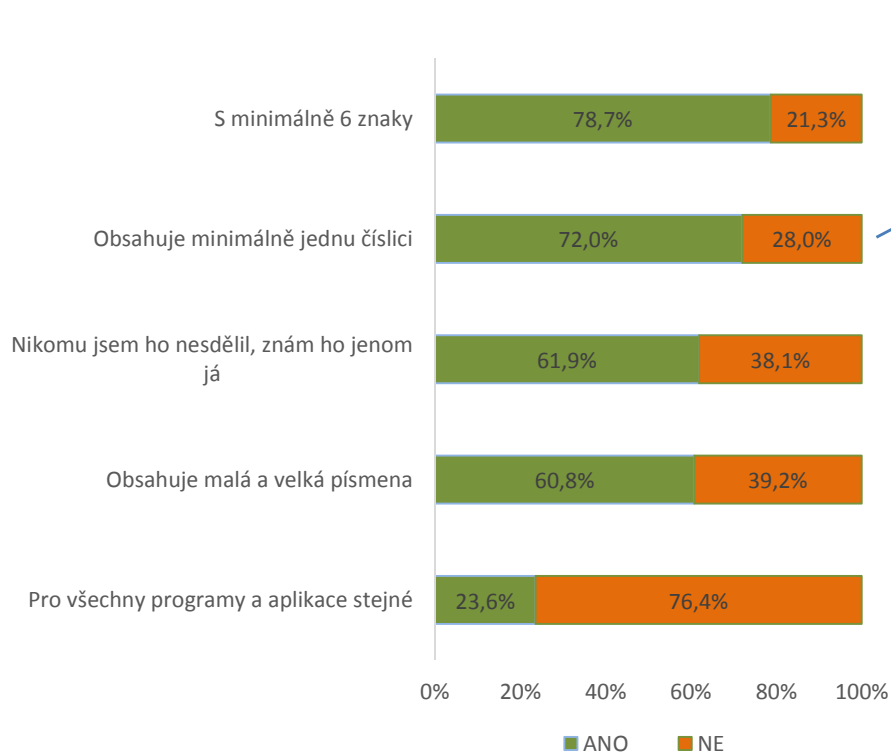

Graf 60: Způsoby zabezpečení počítače (2016)

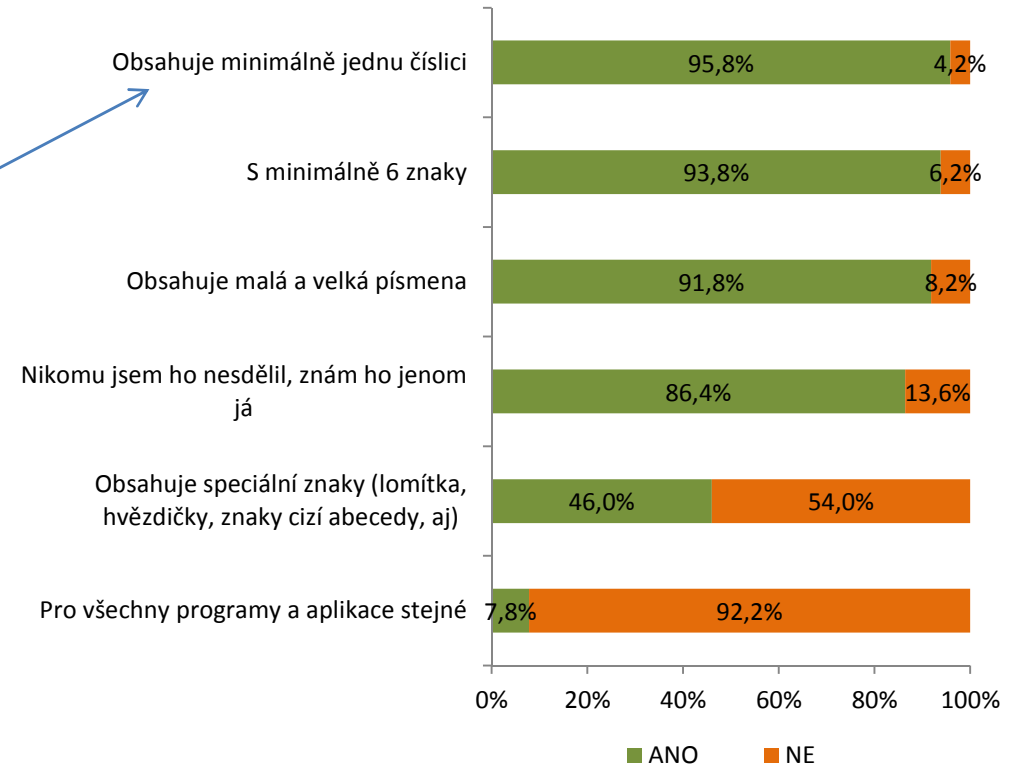

Graf 61: Způsoby zabezpečení počítače (2020)

Se zabezpečením počítače úzce souvisí i používání hesla. Nejčastěji má heslo minimálně 1 číslici (96,0% dotázaných uvádí tento způsob heslování), 94,0% pak hesluje pomocí „minimálně 6 znaků a co je velmi pozitivní, že hesla dotázaní variují, protože pouze 8,0% respondentů má heslo pro všechny programy a aplikace stejné. Analýzou třídění II. stupně nebyly zjištěny žádné podstatné rozdíly mezi sledovanými kohortami. Asi nejsilnější diferenciace jsou u proměnné věk, kde mladší věkové kohorty zabezpečují více a složitěji než starší dotázaní.

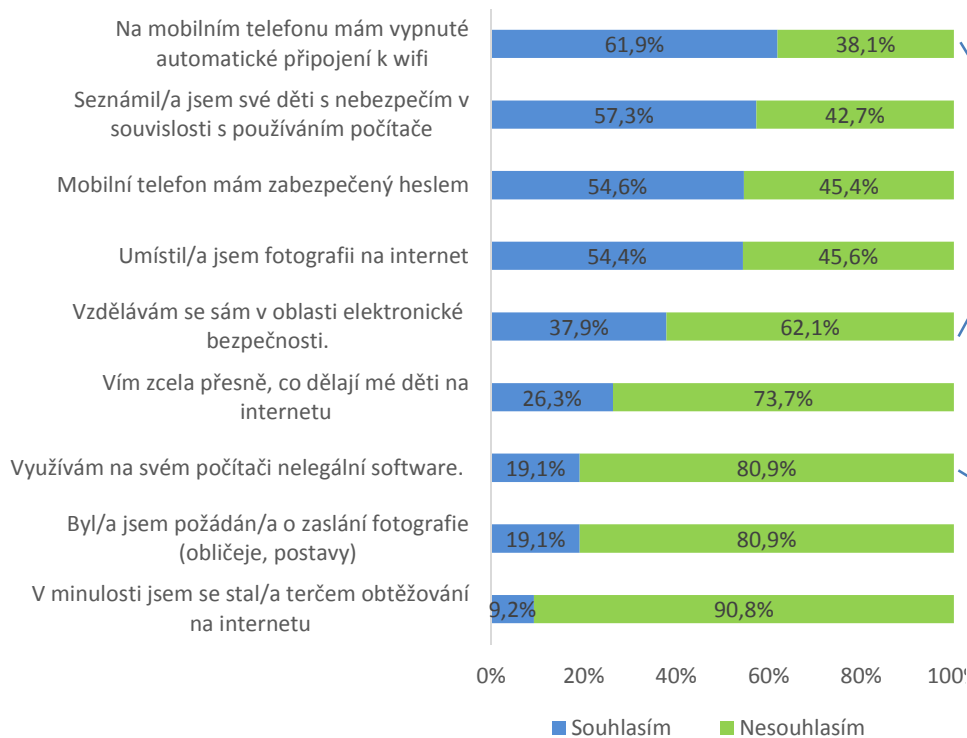

Graf 62: Heslo pro přístup do internetových účtů, programů a aplikací (2016)

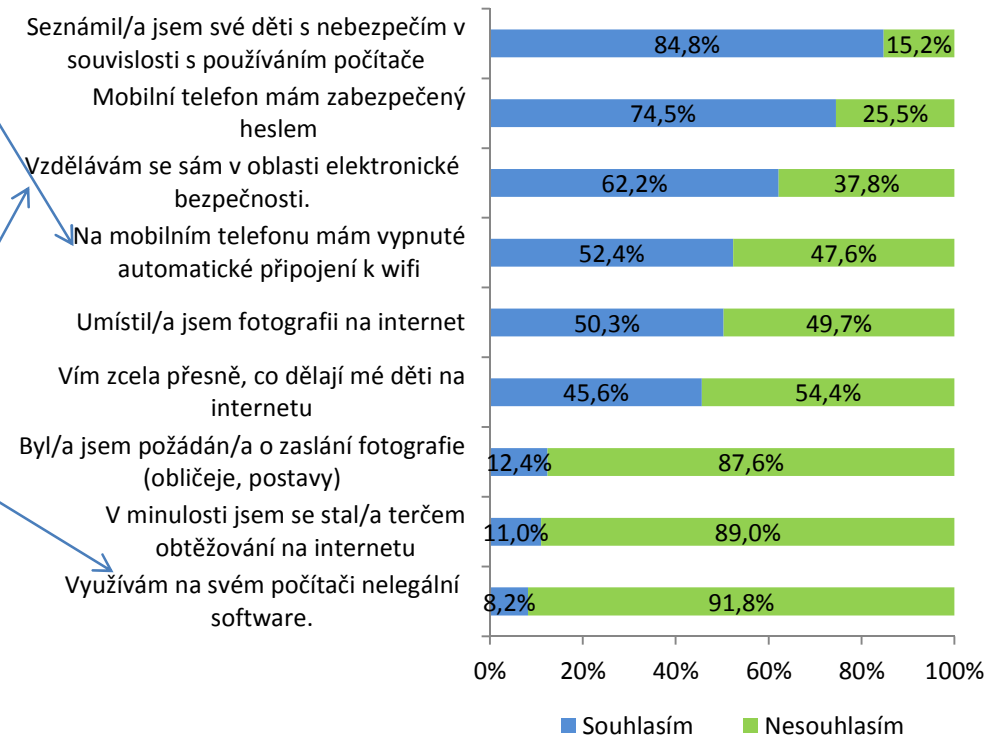

Graf 63: Heslo pro přístup do internetových účtů, programů a aplikací (2020)

Test výroků směřující k dokreslení problematiky elektronické kriminality: nejvyšší míru souhlasu má výrok „seznámil/a jsem své děti s nebezpečím v souvislosti s používáním počítače“ (85,0%), dále „mobilní telefon mám zabezpečený heslem“ (75,0%) a „vzdělávám se sám v oblasti elektronické bezpečnosti“ (téměř 2/3 dotázaných). Nejnižší míru souhlasu má výrok „využívám na svém počítači nelegální software“, což lze percipovat jako pozitivní informaci. Pokud porovnáme výsledky dosažené v roce 2020 s výsledky z roku 2016, pak lze konstatovat, že pořadí souhlasu s výroky se proměnilo. Jestliže nelegální software používal každý 5. respondent, v letošním roce každý 12. Výrazně se propadla varianta „na mobilním telefonu mám vypnuté automatické připojení k Wi-Fi“, která byla v roce 2016 nejvíce saturována, letos je na 5. místě (souvislost s tarify s neomezenými daty). Obecně lze konstatovat, že se zvýšila osobní zodpovědnost uživatelů kyberprostoru, což je vidět na variantách „seznámil jsem...“, „vzdělávám se...“ a „vím, co dělají moje děti na internetu“. Více viz grafy níže.

Graf 64: Test výroků mapující problematiku elektronické kriminality (2016)

Graf 65: Test výroků mapující problematiku elektronické kriminality (2020)

PŘÍLOHY

1. Dotazník
2. Elektronická podoba závěrečné zprávy

DOTAZNÍK